

**RAPORT PRIVIND REZULTATELE MONITORIZĂRII
PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ
ÎN LUNA NOIEMBRIE 2016**

CUPRINS

I.	PRINCIPALELE MOMENTE ALE DEZVOLTĂRII PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN ROMÂNIA	3
II.	PIAȚA ANGRO DE ENERGIE ELECTRICĂ	4
1.	Structura schematică a pieței angro	4
2.	Participanții la piața angro de energie electrică	5
3.	Structura de producție a sistemului energetic național pe tipuri de resurse.....	7
4.	Structura tranzacțiilor pe piața angro de energie electrică.....	9
5.	Structura tranzacțiilor pe piața angro ale diferitelor categorii de participanți	15
6.	Indicatori de concentrare pentru piața angro de energie electrică și componentele sale	22
7.	Evoluția prețurilor stabilite pe piața angro.....	25
III.	PIAȚA CU AMĂNUNTUL DE ENERGIE ELECTRICĂ.....	30
1.	Structura schematică a pieței cu amănuntul.....	30
2.	Gradul de deschidere a pieței de energie electrică.....	30
3.	Cote de piață ale furnizorilor de energie electrică	31
4.	Indicatori de concentrare pentru piața concurențială cu amănuntul de energie electrică	34
5.	Evoluția numărului de clienți și a energiei aferente acestora	34
6.	Prețuri medii de vânzare la clienții finali alimentați în regim concurențial.....	36
IV.	OPERATORUL DE TRANSPORT ȘI SISTEM CNTEE TRANSELECTRICA S.A.....	36
V.	EVOLUȚIA REGULILOR PIEȚEI ÎN LUNA NOIEMBRIE 2016.....	38
VI.	EXPLICAȚII ȘI PRESCURTĂRI.....	38

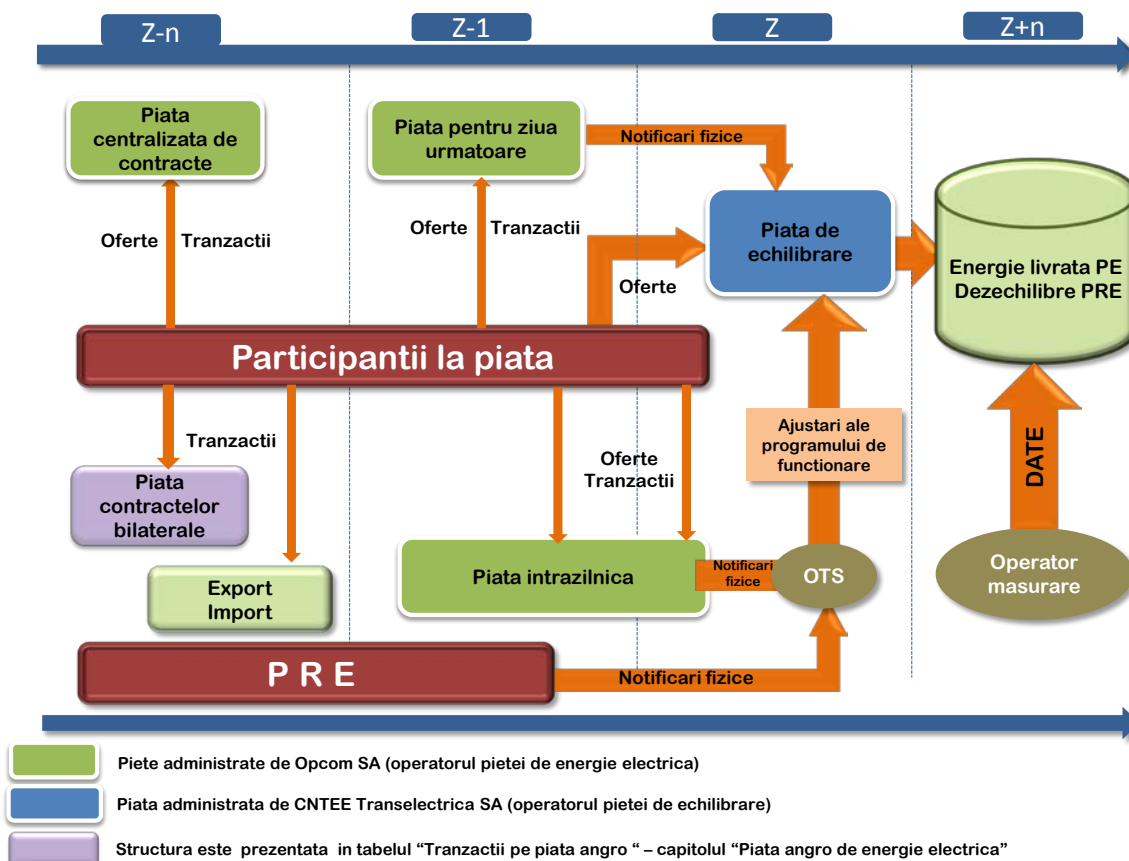
I. PRINCIPALELE MOMENTE ALE DEZVOLTĂRII PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN ROMÂNIA

- **HG 365/1998** – ruperea monopolului integrat vertical RENEL prin constituirea unei societăți distincte de distribuție și furnizare a energiei electrice (SC Electrica SA) și a unora de producere a energiei electrice (SC Termoelectrica SA și SC Hidroelectrica SA), în cadrul nou înființatei companii naționale CONEL SA; constituirea SN Nuclearelectrica SA și RAAN - producători de energie electrică;
- organizarea distinctă, în cadrul CONEL, a activităților de transport, sistem și administrare piață de energie electrică și contractualizarea relațiilor dintre operatorii din sector;
- **HG 122/2000** – deschiderea pieței la 10%;
- **HG 627/2000** – desființarea CONEL, filialele sale devenind proprietatea directă a statului, reprezentat de Ministerul Industriei și Comerțului; se înființează CN Transelectrica SA – operator de transport și sistem și OPCOM SA – operator de administrare a pieței de energie electrică, ca filială a sa;
- **septembrie 2000** – lansarea pieței spot obligatorii de energie electrică din România, administrată de OPCOM, filială a CN Transelectrica SA, organizată pe principiul pool-ului;
- **HG 1342/2001** - SC Electrica SA se împarte în 8 filiale de distribuție și furnizare;
- **HG 1524/2002** – SC Termoelectrica SA se reorganizează în entități legale separate de producere a energiei electrice;
- **iulie 2005** – lansarea noului model de piață, bazat pe existența:
 - pieței spot voluntare, cu ofertare de ambele părți și decontare bilaterală;
 - pieței de echilibrare obligatorii, având operatorul de sistem ca singură contraparte;
 - repartizarea responsabilităților financiare ale echilibrării către PRE,
- **HG 644/2005** – deschiderea pieței la 83,5%;
- **noiembrie 2005** – introducerea pieței de certificate verzi;
- **decembrie 2005** – introducerea pieței centralizate a contractelor bilaterale;
- **martie 2007** – introducerea pieței centralizate a contractelor bilaterale parțial standardizate cu negociere continuă;
- **HG 638/2007** – deschiderea integrală a pieței de energie electrică și gaze naturale;
- **iulie 2007** – stabilirea regulilor pieței de capacități;
- **iulie 2008** – introducerea mecanismului de debit direct și de garantare a tranzacțiilor cu energie electrică de pe piața pentru ziua următoare (mecanismul de contraparte centrală);
- **august 2008** – finalizarea procesului de separare a activităților de distribuție de cele de furnizare a energiei electrice;
- **august/octombrie 2010** – demararea procesului de alocare bilateral coordonată în urma licitațiilor a capacității de transfer pe liniile de interconexiune ale SEN cu Ungaria și Bulgaria;
- **iulie 2011** - introducerea pieței intrazilnice de energie electrică;
 - înființarea, prin **HG 930/2010**, a SC Electrica Furnizare SA prin fuziunea fostelor filiale Electrica Furnizare Muntenia Nord, Electrica Furnizare Transilvania Nord și Electrica Furnizare Transilvania Sud;
- **iunie 2012** – intrarea pe piața de energie electrică a producătorului SC Complexul Energetic Oltenia SA, societate comercială înființată prin **HG 1024/2011**, administrată în sistem dualist prin Directorat și Consiliu de Supraveghere și organizată prin fuziunea Societății Naționale a Lignitului Oltenia Tg. Jiu SA, SC Complexul Energetic Turceni SA, SC Complexul Energetic Rovinari SA și SC Complexul Energetic Craiova SA;
- **iulie 2012** – intrarea în vigoare a Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012;
- **septembrie 2012** – aplicarea primei etape din calendarul de eliminare treptată a tarifelor reglementate de energie electrică la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate;
- **octombrie 2012** - intrarea în vigoare a Legii nr. 160/2012 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei;
- **noiembrie 2012** – intrarea pe piața de energie electrică a producătorului SC Complexul Energetic Hunedoara SA, societate comercială înființată prin **HG 1023/2011**, organizată prin fuziunea SC Electrocentrale Deva SA și SC Electrocentrale Paroșeni SA;
- **decembrie 2012** – introducerea cadrului organizat de contractare a energiei electrice pentru clienții finali mari;

- **iulie 2013** – introducerea cadrului organizat de tranzacționare pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică;
- **august 2013** – eliminarea tarifului pentru serviciul de transport – componenta de introducere a energiei electrice în rețea pentru importul de energie electrică și respectiv a componentei de extragere de energie electrică pentru exportul de energie electrică și a tarifului pentru serviciul de sistem corespunzător;
- **decembrie 2013** – eliminarea tarifului practicat de operatorul pieței de energie electrică pentru energia electrică exportată;
 - certificarea condiționată a CNTEE Transelectrica SA ca operator de transport și sistem a SEN, după modelul operator de sistem independent;
 - aplicarea ultimei etape din calendarul de eliminare treptată a tarifelor reglementate de energie electrică la consumatorii finali noncasnici care nu uzează de dreptul de eligibilitate;
- **august 2014** – certificarea CNTEE Transelectrica SA ca operator de transport și sistem a SEN, după modelul “operator de sistem independent”;
- **octombrie 2014** – intrarea în vigoare a modificărilor și completărilor la Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, stabilite prin Legea nr. 127/2014;
- **noiembrie 2014** – lansarea proiectului de cuplare a piețelor CZ-SK-HU-RO, care integrează piețele de energie electrică pentru ziua următoare din Republica Cehă, Slovacia, Ungaria și România;
- **ianuarie 2015** – intrarea în vigoare a noului cadru organizat de tranzacționare pe piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică prin licitație extinsă, negociere continuă și contracte de procesare;
- **februarie 2015** – implementarea pieței centralizate pentru serviciul universal;
- **noiembrie 2016** - intrarea în vigoare a Legii nr. 203/2016 de modificare și completare a Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012;

II. PIAȚA ANGRO DE ENERGIE ELECTRICĂ

1. Structura schematică a pieței angro

2. Participanții la piața angro de energie electrică

Participanții* la piața angro în luna noiembrie 2016 sunt prezentați pe categorii, în tabelele următoare:

Nr. crt.	Denumire	Nr. crt.	Denumire
A	Producători de energie electrică din surse clasice care exploatează unități de producere dispecerizabile	C	Producători de energie electrică pe bază de biomasă care exploatează unități de producere dispecerizabile
1	Bepco SRL	1	Bioenergy Suceava SRL
2	CET Arad SA	D	Producători de energie electrică din surse fotovoltaice care exploatează unități de producere dispecerizabile
3	CET Govora SA	1	Blue Sand Investment SRL
4	CE Hunedoara SA	2	Caracal Solar Alpha SRL
5	CE Oltenia SA	3	Casa Crang SRL
6	Contour Global Solutions SRL	4	Clue Solar SRL
7	Ecogen Energy SA	5	Corabia Solar SRL
8	Electrocentrale București SA	6	Cujmir Solar SRL
9	Electrocentrale Galați SA	7	Delta & Zeta Energy SRL
10	Electro Energy Sud SRL	8	Ecosier Energy SRL
11	Enet Focsani SA	9	Eye Mall SRL
12	Gas Energy Ecotherm SA	10	Fort Green Energy SRL
13	Lukoil Energy & Gaz Romania SRL	11	Foton Epsilon SRL
14	Modern Calor SA	12	Gama & Delta Energy SRL
15	OMV Petrom SA	13	GPSB Solaris 48 SRL
16	SNGN Romgaz SA	14	Greenlight Solution SRL
17	Rulmenți SA	15	Green Vision Seven
18	Termoficare Oradea SA	16	Izvor de Lumina SRL
19	Veolia Energie Iași SRL	17	Kentax Energy SRL
20	Veolia Energie Prahova SRL	18	Lemar Grup SRL
21	Vest Energo SA	19	LJG Green Source Energy Alpha SA
		20	LJG Green Source Energy Beta SRL
B	Producători de energie electrică din surse eoliene care exploatează unități de producere dispecerizabile	21	LJG Green Source Energy Gamma SRL
1	Alizeu Eolian SA	22	Long Bridge Milenium SRL
2	Alpha Wind SRL	23	Mar-Tin Solar Energy SRL
3	Arinna Development SRL	24	Potetu Solar SRL
4	Blue Line Energy SRL	25	Power L.I.V.E. One SRL
5	Blue Planet Investments SRL	26	RA-RA PARC SRL
6	Braila Winds SRL	27	Romkumulo SRL
7	Bridgeconstruct SRL	28	Simico Prod Factory SRL
8	CAS Regenerabile SRL	29	Solar Electric Frasinet SRL
9	Cernavoda Power SRL	30	Solar Future Energy SRL
10	Corni Eolian SRL	31	Solaria Green Energy SRL
11	Crucea Wind Farm SRL	32	Solprim SRL
12	Dan Holding MGM SRL	33	Spectrum Tech SRL
13	Eco Power Wind SRL	34	Studina Solar SRL
14	Ecoenergia SRL	35	Sun Energy Complet SA
15	EDP Renewables Romania SRL	36	Tis Energy SRL
16	Electrica Serv SRL	37	Tinmar Green Energy SRL
17	SC Electricom SA	38	Vaiju Mare Solar SRL
18	Elektra Green Power SRL	39	Varokub Energy Development SRL
19	Elektra Wind Power SRL	40	VIS Solaris 2011 SRL
20	Enel Green Power Romania SRL	41	Vrsh Pro Investments SRL
21	Energia Verde Ventuno SRL	42	WDP Development RO SRL
22	Enex SRL	43	Xalandine Energy SRL
23	Eol Energy Moldova SRL	44	XPV SRL
24	Eolian Center SRL	E	Producător de energie electrică din sursa hidro care exploatează unități de producere dispecerizabile
25	Eolica Dobrogea One SRL	1	Hidroelectrică SA
26	EP Wind Project (ROM) SIX SA	F	Producător de energie electrică din sursa nucleară
27	Evisa Nalbant SRL	1	SN Nuclearelectrică SA
28	Ewind SRL	G	Operator de transport și de sistem
29	General Concrete Cernavoda SRL	1	CNTEE TRANELECTRICA SA
30	Green Energy Farm SRL	H	Operator PZU, PI, PCCB-LE, PCCB-NC, PCCB-PC, PC-OTC, PMC, PCSU
31	Holrom Renewable Energy SRL	1	OPCOM SA
32	Horia Green SRL	I	Operatori de distribuție
33	Ialomita Power SRL	1	CEZ Distribuție SA
34	Intertrans Karla SRL	2	ENEL Distribuție Banat SA
35	Kelavent Charlie SRL	3	ENEL Distribuție Dobrogea SA
36	Kelavent Echo SRL	4	E.ON Moldova Distribuție SA
37	Land Power SRL	5	ENEL Distribuție Muntenia SA
38	LC Business SRL	6	FDEE Electrică Distribuție Muntenia Nord SA
39	M&M 2008 SRL	7	FDEE Electrică Distribuție Transilvania Sud SA
40	Mireasa Energies SRL	8	FDEE Electrică Distribuție Transilvania Nord SA
41	OMV Petrom Wind Power SRL	J	Furnizori de ultimă instanță
42	Ovidiu Development SRL	1	CEZ Vanzare SA
43	Peștera Wind Farm SRL	2	ENEL Energie SA
44	Romconstruct Top SRL	3	E.ON Energie Romania SA
45	Sibioara Wind Farm SRL	4	ENEL Energie Muntenia SA
46	Smart Clean Power SRL	5	Electrica Furnizare SA
47	Smartbreeze SRL		
48	Soft Grup SRL		
49	Tomis Team SRL		
50	Ventus Renew Romania SRL		
51	Wind Park Invest SRL		
52	Windfarm MV I SRL		
53	VS Wind Farm SRL		

Raport monitorizare piață de energie electrică – luna noiembrie 2016

Nr.	Denumire
K	Furnizori de energie electrică cu activitate exclusivă pe piața angro
1	Alive Capital SRL
2	Alpiq Energy SE
3	ARV God Technology SRL
4	Bit-Reen SRL
5	CEZ as
6	Ciga Energy SA
7	Cinta Energy SA
8	Danske Commodities/s Aarhus
9	EDF Trading Limited
10	Edison Trading Spa
11	Energo-Pro Trading EAD
12	Elpetra Energy E.A.D.
13	EVN Trading South East Europe
14	Ezpada SRO
15	Freepoint Commodities Europe Ltd
16	GEN I trgovanje in prodaja elektricne energije doo
17	Holding_Slovenske_Elektrarne
18	Industrial Instal Service SRL
19	Interenergo Energetski, Inženiring d.o.o.
20	JAS Energy Trading s.r.o.
21	Lord Energy SRL
22	MVM Partner Zrt
23	MWH Trade Invest
24	Neas Energy A/S
25	Nis Petrol SRL
26	OMV Trading GmbH
27	Petrol Bucharest Rom SRL
28	Statkraft Markets GmbH
29	Unit Energy Trade SRL
30	Verbund Trading Romania SRL
31	Vitol Gas and Power B.V.
L	Furnizori de energie electrică cu activitate și pe piața cu amănuntul
1	A Energy Ind SRL
2	Absolute Energy SRL
3	Aderro G.P. Energy SRL
4	Alpiq RomIndustries SRL
5	Alro SA
6	Aqua Energia SA
7	Arelco Energy SRL
8	Arelco Power SRL
9	Axpo Energy Romania SRL
10	Belectric Energy Trading SRL
11	Biol Energy SRL
12	Cotroceni Park SA
13	Crest Energy SRL
14	C-Gaz & Energy Distributie SRL
15	Curent Alternativ SRL
16	CYEB SRL
17	Eco2Energy Choice SRL
18	Electrocarbon SA
19	EFE Energy SRL

Nr.	Denumire
M	Furnizori de energie electrică cu activitate și pe piața cu amănuntul
20	EFT Furnizare SRL
21	Electric Planners SRL
22	Electrificare CFR SRL
23	Electromagnetica SA
24	Elsaco Energy SRL
25	Elsid SA
26	Enel Trade Romania SRL
27	Energy Distribution Services SRL
28	Energy Network SRL
29	Engie Romania SA
30	Enol Grup SA
31	Entrex Services SRL
32	Eolian Project SRL
33	E.V.A. Energy SRL
34	Fidelis Energy SRL
35	Flavus Investiții SRL
36	GDM Logistic SRL
37	Getica 95 COM SRL
38	Grenerg SRL
39	Hermes Energy International SRL
40	ICCO Energy SRL
41	ICPE Electrocond Technologies SA
42	Imperial Development SRL
43	Industrial Energy SA
44	KDF Energy SRL
45	Luxten LC SA
46	Menarom PEC SRL
47	MET Romania Energy Trade SRL
48	Midas&CO SRL
49	Monsson Trading SRL
50	Neptun SA
51	Next Power SRL
52	Nova Power&Gas SRL
53	P.C. Management & Consulting SRL
54	Photovoltaic Green Project SRL
55	Polimed Energy Trading SRL
56	Power Clouds SRL
57	QMB Energy SRL
58	QIA Energy SRL
59	RCS&RDS SA
60	Romelectro SA
61	Renovatio Trading SRL
62	Repower Furnizare Romania SRL
63	Restart Energy One SRL
64	RWE Energie SRL
65	Stock Energy SRL
66	Tinnar Energy SA
67	Transformer Energy Supply SRL
68	Transenergo Com SA
69	Three Wings SRL
70	UGM Energy Trading SRL
71	Vienna Energy Forta Naturala
72	Werk Energy SRL

*Participanții la piața de energie electrică precizați raportează ANRE date tehnice/comerciale conform *Metodologiei de monitorizare a pieței angro de energie electrică pentru aprecierea nivelului de concurență pe piață și prevenirea abuzului de poziție dominantă*, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 35/2006, cu modificările și completările ulterioare și *Metodologiei de monitorizare a pieței cu amănuntul*, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 60/2008, cu modificările și completările ulterioare. Tabelul nu include părțile responsabile cu echilibrarea. Lista acestora, actualizată la zi, se află pe site-ul operatorului pieței de echilibrare, CNTEE TRANSELECTRICA SA, www.transelectrica.ro

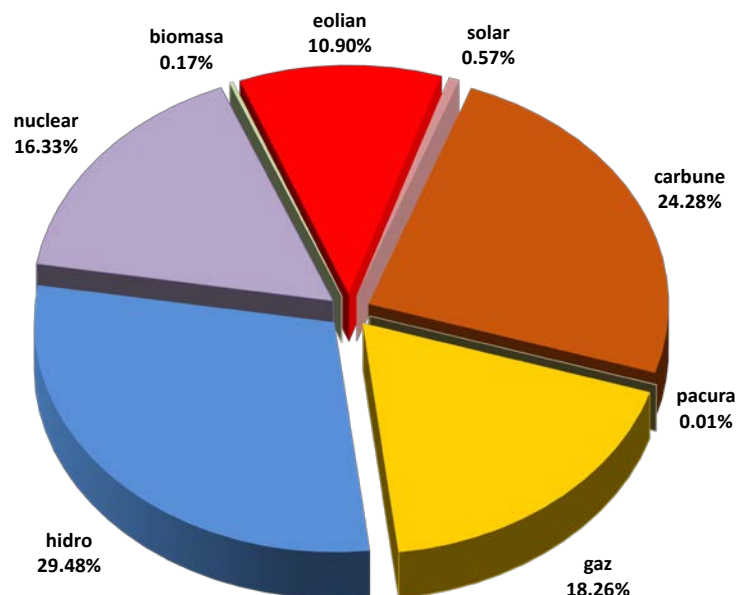
Titularii de licență de producere de energie electrică monitorizați sunt producătorii deținători de grupuri dispecerizabile, care, în conformitate cu Regulamentul de programare a unităților de producție și a consumatorilor dispecerizabili, aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 32/2013 sunt clasificate pe următoarele categorii de putere:

- grup hidroenergetic cu puterea instalată mai mare de 10 MW;
- grup turbogenerator termoenergetic (inclusiv pe bază de biomasă, nuclear) cu puterea instalată mai mare de 20 MW;
- centrală electrică eoliană, centrală fotovoltaică sau centrală cu motoare cu ardere internă cu puterea instalată mai mare de 5 MW.

Categoria furnizori de energie electrică cu activitate exclusivă pe piața angro include deținătorii de licență de furnizare de energie electrică care au activat doar pe piața angro și deținătorii de licență pentru activitatea traderului de energie electrică, emisă în conformitate cu Ordinul președintelui ANRE nr. 13/2015 privind aprobarea “Condițiilor generale asociate licenței pentru activitatea traderului de energie electrică”.

3. Structura de producție a sistemului energetic național pe tipuri de resurse

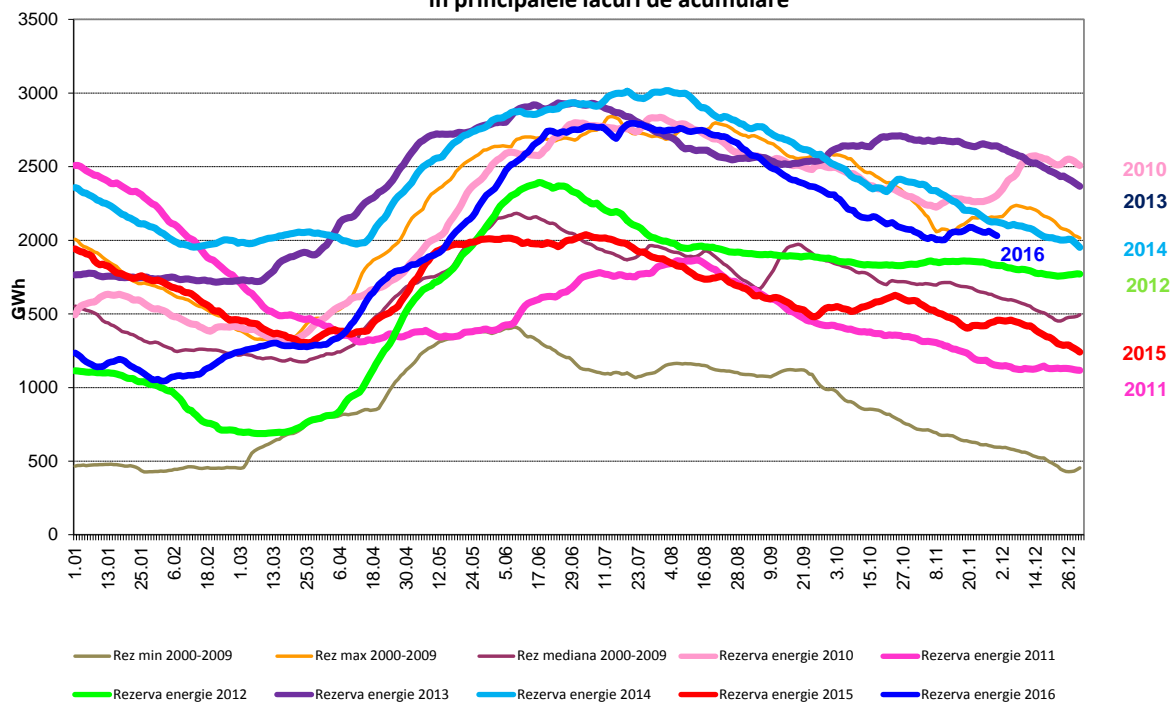
Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate în rețele de producătorii cu unitati dispecerizabile
- Noiembrie 2016 -

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor – prelucrare SMPE

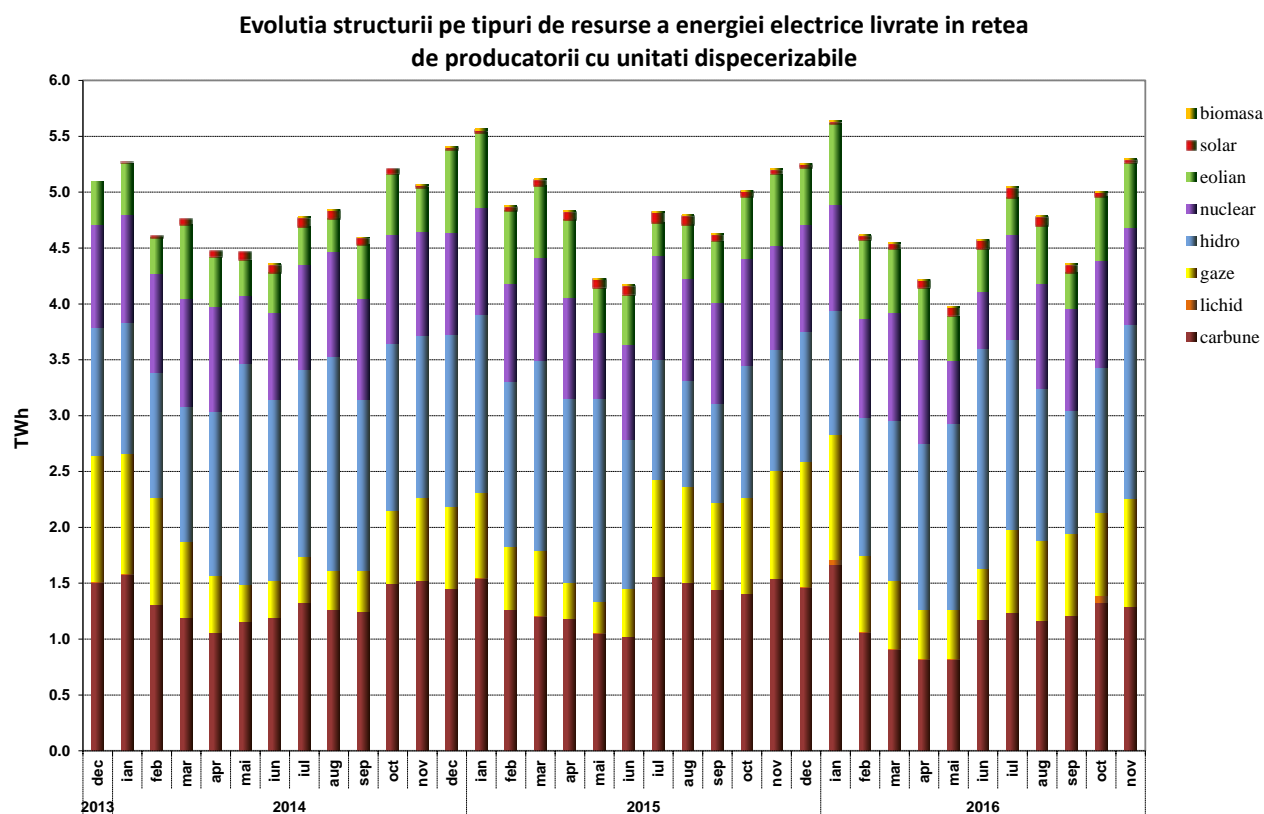
Producția de energie electrică din resursă hidro este dependentă de rezerva de energie din principalele lacuri de acumulare, dar în același timp o și influențează. Evoluția nivelului zilnic al acesteia în luna noiembrie 2016, comparativ cu valorile zilnice din ultimii 6 ani, precum și cu minima, maxima și mediana realizate pentru fiecare zi din perioada 2000-2009, sunt prezentate în graficul următor:

Evoluția comparativă pe durata unui an a rezervei de energie zilnice în principalele lacuri de acumulare

Sursa: Raportările lunare ale Hidroelectrica S.A. – prelucrare SMPE

Evoluția structurii energiei electrice livrate în ultimii 3 ani este următoarea:

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor – prelucrare SMPE

În tabelul următor sunt prezentate principalele date de bilanț fizic al energiei electrice corespunzătoare lunii noiembrie 2016, comparativ cu perioada similară din anul anterior:

Nr. Crt.	INDICATOR	UM	Nov 2015	Nov 2016	%	Ian-Nov 2015	Ian-Nov 2016	%
0	1	2	3	4	$5=4/3*100$	6	7	$8=7/6*100$
1	Energia electrică produsă	TWh	5,58	5,64	101,08	56,98	55,53	97,46
2	Energia electrică livrată	TWh	5,20	5,29	101,73	53,28	52,08	97,75
3	Import	TWh	0,27	0,25	92,59	3,32	3,40	102,41
4	Export	TWh	1,00	0,81	81,00	9,48	7,66	80,80
5	Consum Intern (2+3-4)	TWh	4,47	4,73	105,82	47,12	47,82	101,49
6	Consumul clienților casnici alimentați în regim de SU	TWh	1,03	1,01	98,06	10,91	10,95	100,37
7	Consumul clienților noncasnici din care:	TWh	2,85	3,03	106,32	31,46	31,84	101,21
7.1	alimentați în regim de SU și UI	TWh	0,15	0,11	73,33	1,96	1,36	69,39
7.2	alimentați în regim conc.	TWh	2,70	2,92	108,15	29,50	30,48	103,32
8	Energia electrică livrată în rețea cfm. contractului de transport	TWh	5,11	5,21	101,96	52,62	51,21	97,32
9	Energia electrică extrasă din rețea cfm. contractului de transport	TWh	4,45	4,75	106,74	47,79	48,47	101,42
10	CPT realizat transport	TWh	0,09	0,09	100,00	0,95	0,92	96,84
11	Energie termică produsă pentru livrare	Tcal	1339,22	1468,16	109,63	11246,65	10676,12	94,93
12	Energie termică produsă în cogenerare	Tcal	1131,77	1108,94	97,98	8979,21	8240,24	91,77

Notă: 1. Energia produsă și energia livrată sunt prezentate în conformitate cu raportările titularilor de licență de producere monitorizați - producătorii care exploatează grupuri electrice dispecerizabile, după cum sunt definite în Regulamentul de programarea unităților de producție și a consumatorilor dispecerizabili aprobat prin Ordinul 32/2013;
2. Datele prezentate în tabel nu includ energia furnizată clienților finali racordați la barele centralelor (pozițiile 6 și 7);
3. Cantitățile importate/exportate nu includ tranzitele și schimburile transfrontaliere de energie electrică realizate de CNTEE Transelectrica SA cu sistemele electroenergetice vecine în vederea echilibrării sistemului;
4. Energia electrică extrasă din rețea pentru care se încheie contract de transport coincide cu energia electrică pentru care se facturează tarifele zonale de extragere din rețea;
5. Consumul clienților casnici în regim de SU (Serviciul Universal) reprezintă consumul de energie electrică facturată la tarif reglementat și la tarif CPC.

4. Structura tranzacțiilor pe piața angro de energie electrică

Dimensiunea pieței angro este determinată de totalitatea tranzacțiilor desfășurate pe aceasta de către participanți, depășind cantitatea transmisă fizic de la producere către consum; totalitatea tranzacțiilor include revânzările realizate în scopul ajustării poziției contractuale și obținerii de beneficii financiare.

O dată cu intrarea în vigoare a Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012, structura pieței angro a fost modificată substanțial, prin introducerea obligativității desfășurării transparente, publice, centralizate și nediscriminatorii a tuturor tranzacțiilor de pe piața concurențială de energie electrică. Astfel, tranzacțiile încheiate între participanții la piața angro de energie electrică după intrarea în vigoare a Legii trebuie să se încheie exclusiv în urma participării la una din piețele centralizate organizate la nivelul operatorului de piață de energie electrică (Opcom SA), singurul deținător de licență ANRE pentru derularea respectivei activități. Piețele centralizate funcționale în prezent sunt PZU – piața pentru ziua următoare, PI - piața intrazilnică, noul cadru organizat pentru tranzacționarea în regim concurențial a contractelor bilaterale de energie electrică prin licitație extinsă (PCCB-LE), prin negociere continuă (PCCB-NC) și prin contracte de procesare (PCCB-PC), PC-OTC - piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică, PMC - piața de energie electrică pentru clienții finali mari și PCSU – piața centralizată pentru serviciul universal.

În afara piețelor centralizate existente, care asigură caracterul transparent, public, centralizat și nediscriminatoriu al pieței concurențiale de energie electrică stipulat în Lege, se derulează tranzacții pe bază de contracte cu cantități și prețuri reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță, contracte de export și de import de energie electrică și contracte bilaterale negociate direct încheiate înainte de intrarea în vigoare a Legii, aflate încă în derulare.

Prin intrarea în vigoare a Legii nr. 23/2014 care modifică și completează Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și prin modificările aduse ulterior de Legea nr. 122/2015, mai pot încheia contracte bilaterale negociate direct și producătorii din surse regenerabile de energie:

- care dețin centrale beneficiare ale sistemului de promovare, cu puteri instalate de cel mult 1 MW pe producător și cel mult 2 MW pe producător pentru cogenerare de înaltă eficiență pe biomasă, dar numai cu furnizorii clienților finali;
- care dețin centrale beneficiare ale sistemului de promovare, cu puteri instalate cuprinse între 1-3 MW pe producător, respectiv între 2-3 MW pe producător pentru cogenerare de înaltă eficiență pe bază de biomasă, cu condiția să se încadreze în categoria întreprinderilor mici și mijlocii, conform prevederilor Legii nr. 346/2004.

În tabelul următor sunt prezentate volumele de energie electrică tranzacționate și prețurile medii realizate pe principalele componente ale pieței angro și tipuri de contracte în luna analizată, comparativ cu luna anterioară și cu cea similară din anul anterior. Volumele agregate și prețurile medii din contractele negociate sunt cele declarate de operatorii economici pe propria răspundere și ar trebui, cu excepția celor încheiate în baza Legilor nr. 23/2014 și 122/2015, să corespundă

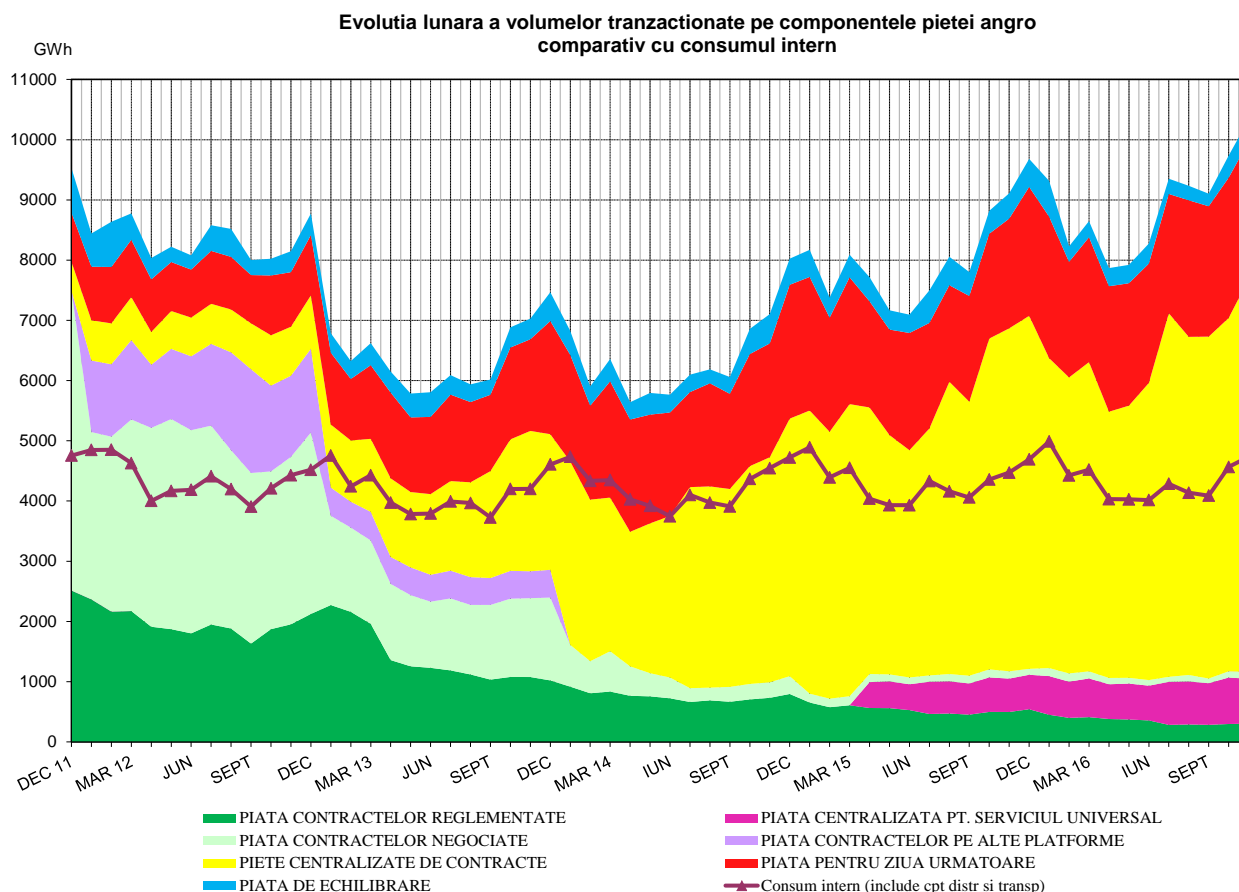
contractelor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012, aflate încă în derulare la momentul raportării.

TRANZACȚII PE PIAȚA ANGRO	Octombrie 2016	Noiembrie 2016	Noiembrie 2015
1. PIAȚA CONTRACTELOR BILATERALE			
volum tranzacționat (GWh)	400	416	619
preț mediu (lei/MWh)	141,16	136,13	138,64
% din consumul intern	8,8	8,8	13,8
1.1. Vânzare pe contracte reglementate			
volum tranzacționat (GWh)	297	302	497
preț mediu (lei/MWh)	133,26	133,57	138,16
% din consumul intern	6,5	6,4	11,1
1.2. Vânzare pe contracte negociate¹⁾			
volum tranzacționat (GWh)	103	114	122
preț mediu (lei/MWh)	163,99	142,89	140,59
% din consumul intern	2,3	2,4	2,7
2. EXPORT			
volum (GWh) ²⁾	742	809	999
preț mediu (lei/MWh)	186,84	168,84	168,74
% din consumul intern	16,2	17,1	22,3
3. PIEȚE CENTRALIZATE DE CONTRACTE BILATERALE			
volum tranzacționat (GWh)	5868	6521	5695
preț mediu (lei/MWh)	162,16	164,22	166,40
% din consumul intern	128,5	137,8	127,3
3.1. Modalitatea de tranzacționare PCCB-LE³⁾			
volum tranzacționat (GWh)	1681	1950	2947
preț mediu (lei/MWh)	160,54	161,01	160,40
% din consumul intern	36,8	41,2	65,9
3.2. Modalitatea de tranzacționare PCCB-NC³⁾			
volum tranzacționat (GWh)	1474	1501	804
preț mediu (lei/MWh)	156,41	158,44	171,20
% din consumul intern	32,3	31,7	18,0
3.3. Modalitatea de tranzacționare PC-OTC			
volum tranzacționat (GWh)	2713	3070	1944
preț mediu (lei/MWh)	166,28	169,08	173,49
% din consumul intern	59,4	64,9	43,5
4. PIAȚA CENTRALIZATĂ PENTRU SERVICIUL UNIVERSAL			
volum tranzacționat (GWh)	772	746	554
preț mediu (lei/MWh)	164,90	164,90	181,41
% din consumul intern	16,9	15,8	12,4
5. PIAȚA PENTRU ZIUA URMĂTOARE			
volum tranzacționat (GWh)	2329	2288	1822
preț mediu (lei/MWh) ⁴⁾	189,84	167,96	163,91
% din consumul intern	51,0	48,3	40,7
6. PIAȚA INTRAZILNICĂ			
volum tranzacționat (GWh)	10,8	13,9	15,2
preț mediu (lei/MWh) ⁵⁾	154,25	154,74	36,79
% din consumul intern	0,2	0,3	0,3
7. PIAȚA DE ECHILIBRARE			
volum tranzacționat (GWh)	367	362	421
% din consumul intern	8,0	7,6	9,4
volum tranzacționat la creștere (GWh)	291	280	309
preț mediu de deficit (lei/MWh)	314,60	285,41	286,11
volum tranzacționat la scădere (GWh)	76	82	112
preț mediu de excedent (lei/MWh)	37,13	30,76	19,82
CONSUM INTERN (include cpt distribuție și transport) (GWh)	4565	4733	4472

1. Vânzările pe contracte negociate nu cuprind contractele de furnizare pe piața cu amănuntul sau cele de export, acestea din urmă fiind identificate separat;
2. Informațiile de cantitate și preț aferente contractelor de export sunt cele raportate de participanții la piața angro și includ atât cantitățile exportate de singurul producător care a realizat acest tip de activitate (raportate în afara machetei de monitorizare) cât și cele exportate prin intermediul CNTEE Transelectrica, în calitate sa de agent de transfer pentru PZU cuplat; diferențele față de valorile prezentate în Raportul lunii noiembrie 2015 sunt determinate de unele actualizări ale modului de calcul; volumele de export se verifică cu notificările din platforma DAMAS, în unele cazuri putând exista mici diferențe;
3. Informațiile lunare sunt cele raportate de operatorii economici monitorizați, aferente energiei electrice livrate în luna de raportare și se referă atât la tranzacțiile încheiate anterior pe PCCB respectiv PCCB-NC (conform Ordinului președintelui ANRE nr. 6/2011) cât și la cele încheiate pe PCCB-LE și respectiv PCCB-NC (conform Ordinului președintelui ANRE nr. 78/2014);
4. Prețul mediu lunar publicat în tabel este calculat ca medie aritmetică a prețurilor orare de închidere a pieței și este publicat de Opcom SA; prețul mediu lunar calculat ca medie ponderată a prețurilor orare de închidere a pieței cu volumele orare a fost în luna noiembrie 2016 de 171,95 lei/MWh, publicat de Opcom SA;
5. Prețul mediu lunar este calculat pe baza volumului și valorii tranzacționate lunare publicate de Opcom SA.

Raportarea cantităților de energie electrică tranzacționate la consumul intern, utilizată în tabelul anterior, este de natură să ofere o referință pentru aprecierea dimensiunilor acestora. Prețurile prezentate includ doar componenta TG, fiind comparabile în cadrul lunii și permițând și comparația cu luna anterioară.

Evoluția relației între volumele tranzacționate pe fiecare din aceste piețe și consumul intern estimat, în perioada decembrie 2011 – noiembrie 2016, este prezentată în graficul următor:

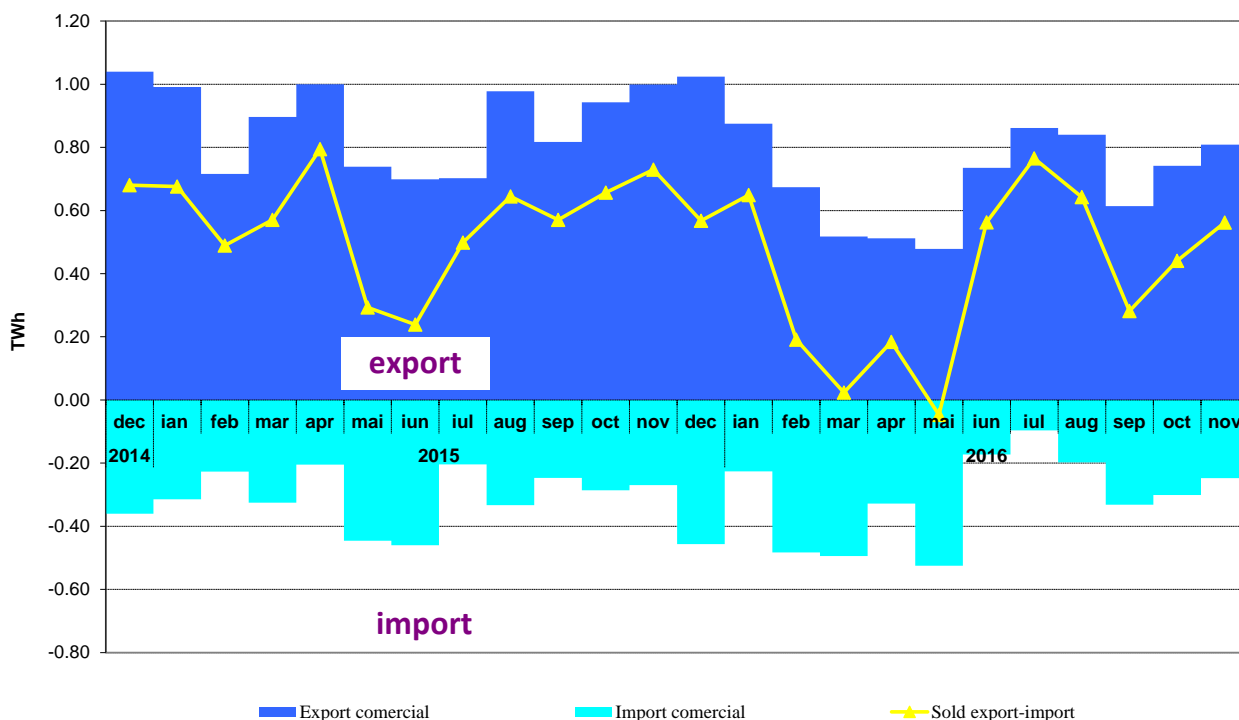

Sursa: Raportările lunare ale operatorilor economici participanți la piața angro, OPCOM S.A. și CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

Notă: Volumele tranzacționate pe piața contractelor bilaterale negociate, prezentate în graficul anterior, nu includ cantitățile contractelor de export.

În graficul următor se prezintă valorile lunare ale exportului și importului comercial precum și ale soldului export-import în ultimele 24 de luni:

Evoluția lunară a exportului, importului și soldului export-import de energie electrică în ultimele 24 luni

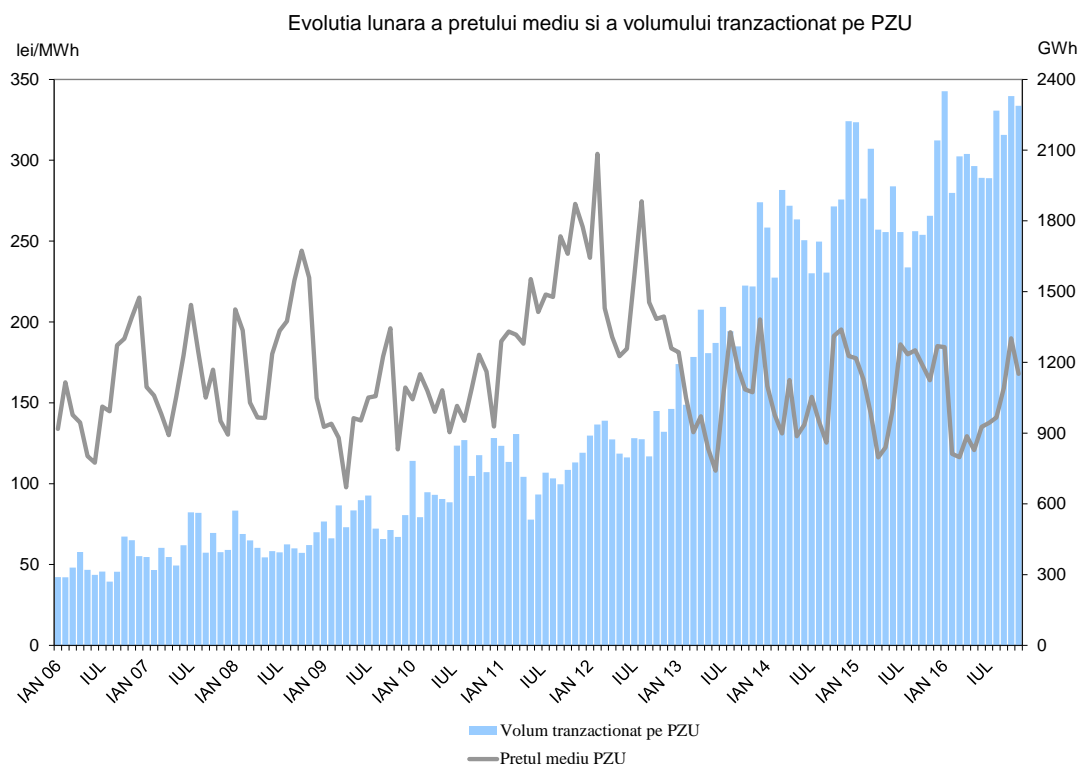

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

În tabelul următor sunt detaliate tranzacțiile de export și de import comercial pentru energia electrică extrasă/introdusă din/în rețeaua de transport. Acestea cuprind și tranzacțiile de energie electrică realizate de CNTEE Transelectrica SA, în calitate de agent de transfer în cadrul mecanismului de cuplare prin preț a piețelor pentru ziua următoare. Rolul agentului de transfer se reflectă în transferul fizic și comercial al energiei electrice, pe relația import/export, pe liniile de interconexiune cu Ungaria.

TRANZACȚII IMPORT/EXPORT	Octombrie 2016	Noiembrie 2016	Noiembrie 2015
EXPORT			
volum tranzacționat (GWh)	742	809	999
preț mediu (lei/MWh)	186,84	168,84	168,74
% din consumul intern	16,2	17,1	22,3
din care, prin PZU cuplat			
volum tranzacționat (GWh)	79	88	1
preț mediu (lei/MWh)	197,04	145,32	149,96
% din consumul intern	1,7	1,9	0,03
IMPORT			
volum tranzacționat (GWh)	301	247	270
preț mediu (lei/MWh)	191,61	187,57	168,00
% din consumul intern	6,6	5,2	6,03
Export comercial			
volum tranzacționat (GWh)	186	182	218
preț mediu (lei/MWh)	182,32	181,39	167,70
% din consumul intern	4,1	3,8	4,9

În figura următoare sunt prezentate volumele și prețurile medii lunare corespunzătoare tranzacțiilor încheiate pe PZU, începând cu ianuarie 2006:

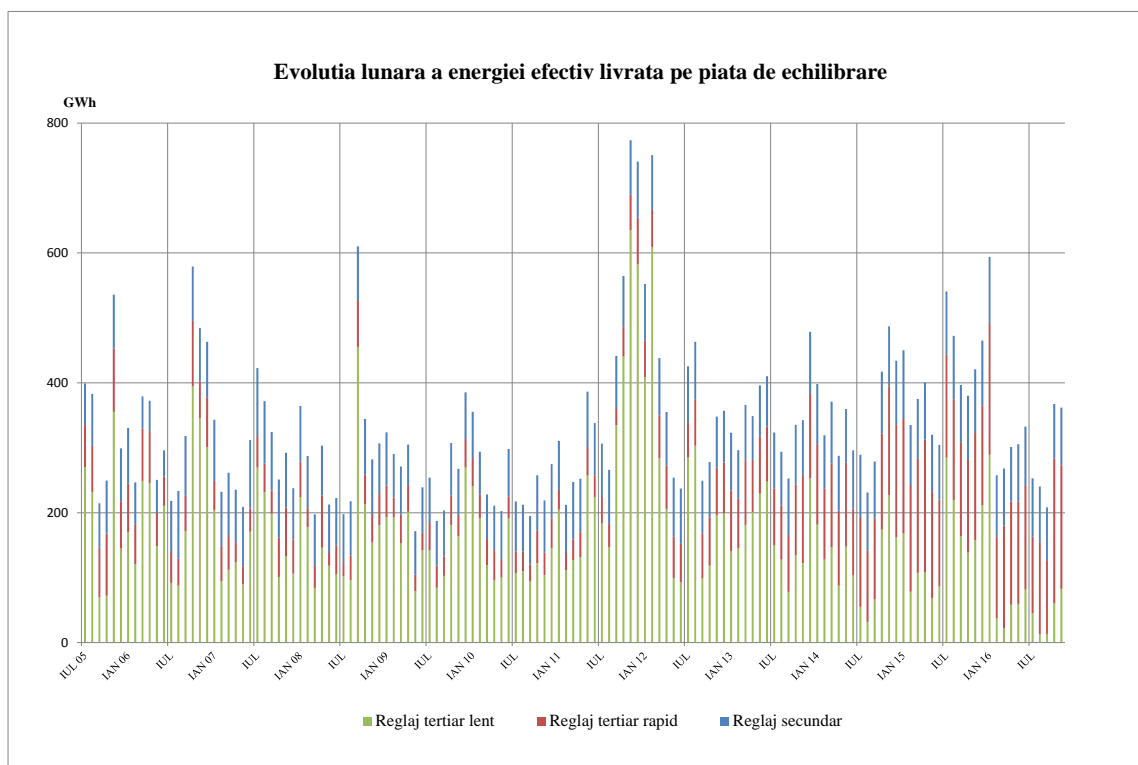
Sursa: Raportările lunare ale OPCOM S.A. și CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

Dispozițiile de dispecer (oferte acceptate) primite de producători determină energia angajată pe piața de echilibrare. După efectuarea calculelor de decontare, pe baza valorilor măsurate (aprobat) se determină energia efectiv livrată de producători pe piața de echilibrare; relația dintre energia angajată și cea efectiv livrată, în luna noiembrie 2016, este prezentată în tabelul următor:

Noiembrie 2016	Energie de echilibrare angajată (GWh)	Energie de echilibrare efectiv livrată (GWh)	Abatere (%)
Reglaj secundar	89	89	
<i>crestere</i>	43	43	
<i>scadere</i>	46	46	
Reglaj terțiar rapid	197	190	6
<i>crestere</i>	165	161	7
<i>scadere</i>	32	29	4
Reglaj terțiar lent	84	83	1
<i>crestere</i>	77	76	1
<i>scadere</i>	7	7	2
TOTAL	370	362	
<i>crestere</i>	285	280	
<i>scadere</i>	85	82	
CONSUM INTERN		4733	
% volum tranzacționat din consumul intern		7.6%	

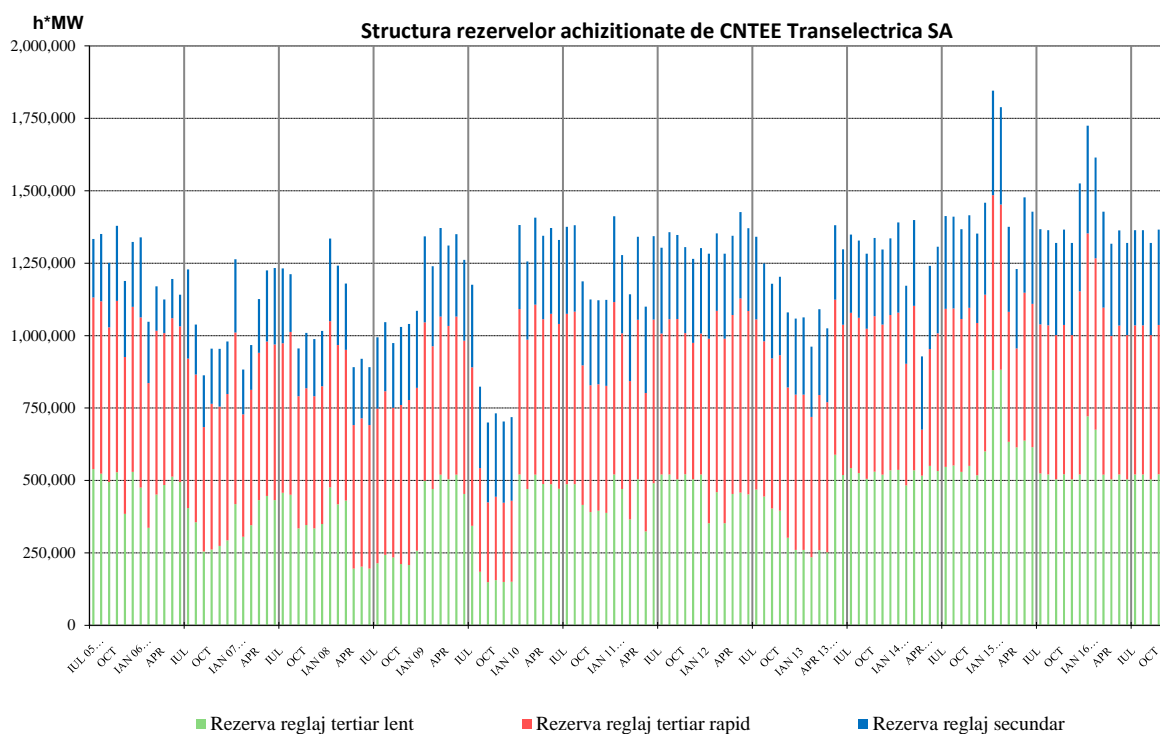
Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

Structura energiei de echilibrare efectiv livrată pe fiecare tip de reglaj este prezentată în figura următoare, în evoluție, pentru perioada iulie 2005 – noiembrie 2016:

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

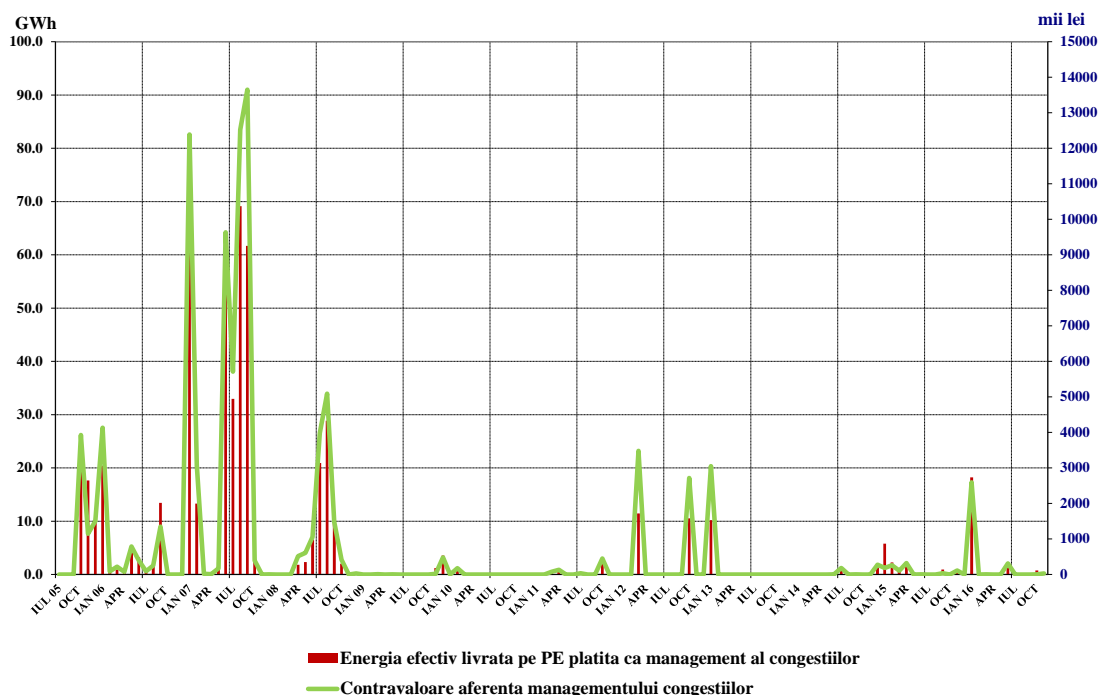
În graficul următor este prezentată evoluția rezervelor (servicii tehnologice de sistem-STS, reprezentând obligații ale producătorilor de mentinere la dispoziția dispecerului/ofertare pe piața de echilibrare a capacităților contractate) achiziționate/decontate de CNTEE Tranelectrica S.A., pentru perioada iulie 2005 - noiembrie 2016:

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

Graficul următor prezintă evoluția lunară a energiei utilizate pentru managementul congestiilor (cantitatea de energie tranzacționată de operatorul de transport pe piața de echilibrare pentru rezolvarea situațiilor de congestii în rețeaua de transport), începând cu iulie 2005, precum și contravaloarea tranzacțiilor efectuate în acest scop de CNTEE Transelectrica S.A.

Evoluția lunară a energiei efectiv livrată pe piața de echilibrare pentru managementul congestiilor pe liniile interne și a contravalorii acestora

rsa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

Su

5. Structura tranzacțiilor pe piața angro ale diferitelor categorii de participanți Producători

În luna noiembrie 2016, structura obligațiilor de vânzare contractate înainte de intervalul de livrare ale producătorilor participanți la piața angro care sunt deținători ai unor unități de producere dispecerizabile a fost următoarea:

Tip tranzacție	- GWh -	
	Noiembrie 2015	Noiembrie 2016
0	1	2
Reglementat către FUI, producător hidro	303,15	221,09
Reglementat către FUI, producător nuclear	193,87	80,82
Negociat, la furnizori	121,54	114,18
Contracte pe piețele centralizate ale Opcom SA din care:	3200,92	3353,00
PCCB-LE	2174,71	1261,16
PCCB-NC	650,24	1113,68
PC-OTC	375,98	978,16
PCSU	350,01	478,32
PZU	1216,53	1416,00
PI	11,46	7,78
Export	0,00*	0,00
Contracte de furnizare la clienți finali	218,94	282,67
Total	5616,43	5953,85

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor – prelucrare SMPE

Notă: * pentru luna noiembrie 2015, un producător a raportat, în afara machetelor de monitorizare, tranzacții de vânzare de 7200 MWh pe piața din Ungaria.

Furnizori

În luna noiembrie 2016, pe piața de energie electrică au activat 108 operatori economici a căror activitate principală o constituie furnizarea de energie electrică; dintre aceștia 31 sunt furnizori care își desfășoară activitatea doar pe PAN (o parte dintre aceștia fiind deja deținători de licență pentru activitatea traderului de energie electrică) și 77 sunt furnizori care au activitate și pe PAM (inclusiv furnizorii de ultimă instanță care acționează atât pe segmentul reglementat, cât și pe segmentul concurențial al PAM).

Furnizori cu activitate exclusivă pe PAN

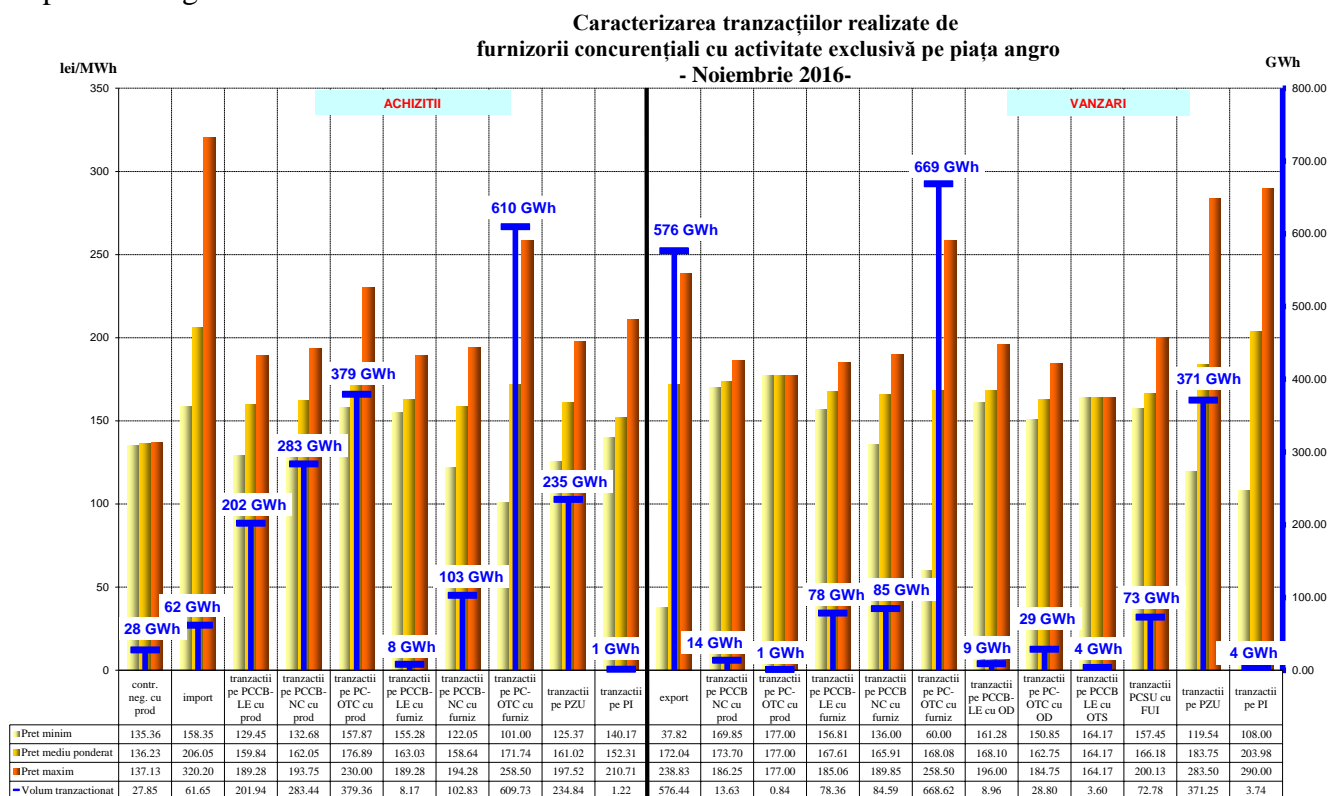
Tabelul următor ilustrează activitatea desfășurată de furnizorii activi numai pe PAN, prezentând structura pe categorii de piețe/participanți la PAN a cumpărărilor și vânzărilor totale realizate de aceștia în luna noiembrie 2016, comparativ cu perioada similară din anul 2015:

	-GWh-	
Structură tranzacții furnizori cu activitate exclusivă pe PAN	Noiembrie 2015	Noiembrie 2016
Achiziții		
import	41,63	61,65
tranzacții negociate cu producători	0,00*	27,85
tranzacții pe PCC, din care:	1628,60	1585,48
- tranzacții pe PCCB-LE cu producători	557,93	201,94
- tranzacții pe PCCB-NC cu producători	179,86	283,44
- tranzacții pe PC-OTC cu producători	152,58	379,36
- tranzacții pe PCCB-LE cu alți furnizori	49,47	8,17
- tranzacții pe PCCB-NC cu alți furnizori	8,62	102,83
- tranzacții pe PC-OTC cu alți furnizori	680,15	609,73
tranzacții pe PZU	276,87	234,84
tranzacții pe PI	3,28	1,22
Vânzări		
export	745,96	576,44
tranzacții pe PCC, din care:	937,48	887,39
- tranzacții pe PCCB-NC cu producători	0,00	13,63
- tranzacții pe PC-OTC cu producători	8,64	0,84
- tranzacții pe PCCB-LE cu alți furnizori	71,98	78,36
- tranzacții pe PCCB-NC cu alți furnizori	13,95	84,59
- tranzacții pe PC-OTC cu alți furnizori	734,08	668,62
- tranzacții pe PCCB-LE cu OD	61,20	8,96
- tranzacții pe PC-OTC cu OD	47,64	28,80
- tranzacții pe PCCB LE cu OTS	0,00	3,60
tranzacții PCSU cu FUI	66,30	72,78
tranzacții pe PZU	196,70	371,25
tranzacții pe PI	2,88	3,74

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

* deși cantitățile raportate sunt tranzacționate pe contracte încheiate înaintea apariției Legii energiei nr. 123/2012, în luna noiembrie 2015, acestea nu apar în tabelul de mai sus deoarece, în perioada respectivă, furnizorul care a achiziționat negociat de la producători avea calitatea de furnizor concurențial cu activitate pe PAM

Defalcarea pe tipuri de surse/destinații a volumelor tranzacționate, prețurilor minime, medii și maxime realizate în luna noiembrie 2016 de către furnizorii cu activitate exclusivă pe PAN sunt reprezentate grafic în continuare:

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

Furnizori activi pe PAM, exclusiv furnizorii de ultimă instanță

În tabelul de mai jos se prezintă informații agregate cu privire la structura pe categorii de piețe/participanți la PAN a cumpărărilor și vânzărilor totale realizate de aceștia în luna noiembrie 2016, comparativ cu perioada similară a anului 2015:

Structură tranzații furnizori activi pe PAM (exclusiv furnizorii de ultimă instanță)	Noiembrie 2015	Noiembrie 2016
-GWh-		
Achiziții		
import	10,59	3,47
tranzacții negociate cu producători	122,00	87,28
tranzacții pe PCC, din care:	2626,98	3258,64
- tranzacții pe PCCB-LE cu producători	939,29	721,51
- tranzacții pe PCCB-NC cu producători	394,68	284,85
- tranzacții pe PC-OTC cu producători	196,25	488,10
- tranzacții pe PCCB-LE cu alți furnizori	248,49	385,58
- tranzacții pe PCCB-NC cu alți furnizori	105,94	164,69
- tranzacții pe PC-OTC cu alți furnizori	742,34	1213,90
tranzacții neg. cu prod. nedisp. (alții decât L23/2014 și L122/2015)*	10,00	10,43
tranzacții neg. cu prod. nedisp. (L23/2014 și L122/2015)**	18,95	23,57
tranzacții pe PZU	633,84	916,01
tranzacții pe PI	5,54	6,11

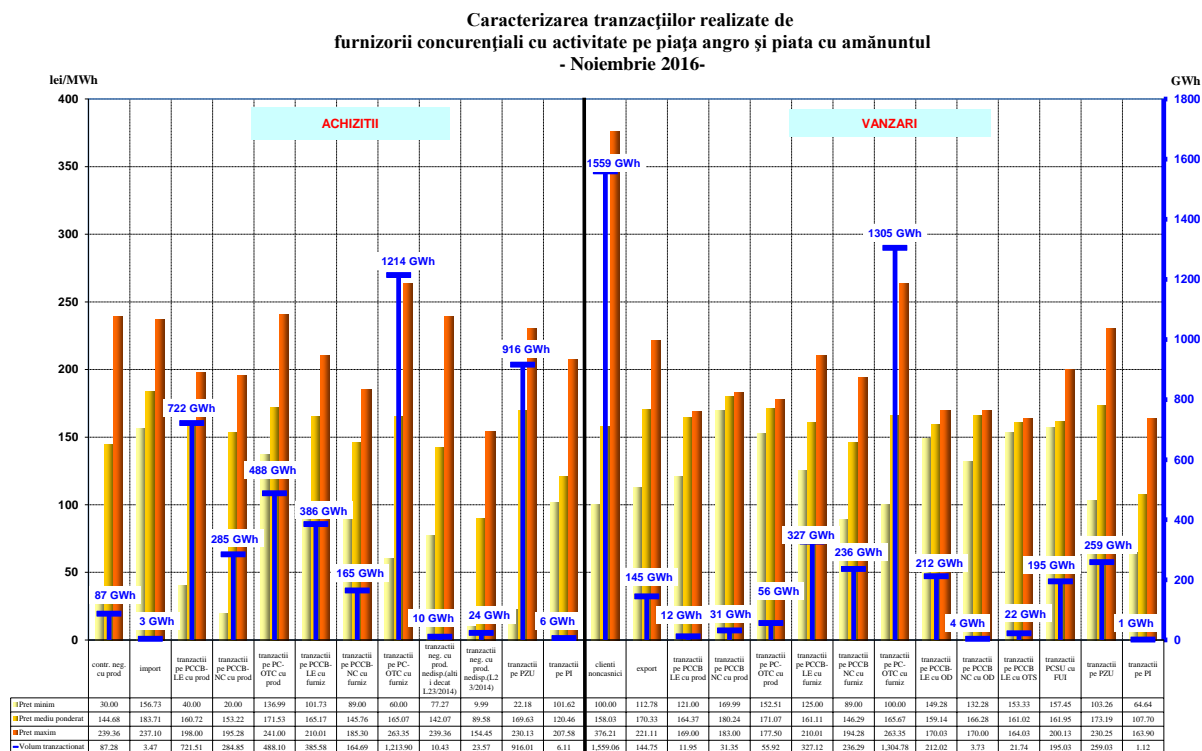
	-GWh-	
Structură tranzacții furnizori activi pe PAM (exclusiv furnizorii de ultimă instanță)	Noiembrie 2015	Noiembrie 2016
Vânzări		
export	244,60	144,75
tranzacții negociate cu alți furnizori	0,00	0,00
tranzacții pe PCC, din care:	1486,04	2204,89
- tranzacții pe PCCB-LE cu producători	12,96	11,95
- tranzacții pe PCCB-NC cu producători	34,42	31,35
- tranzacții pe PC-OTC cu producători	7,56	55,92
- tranzacții pe PCCB-LE cu alți furnizori	363,15	327,12
- tranzacții pe PCCB-NC cu alți furnizori	104,21	236,29
- tranzacții pe PC-OTC cu alți furnizori	764,97	1304,78
- tranzacții pe PCCB-LE cu OD	186,90	212,02
- tranzacții pe PCCB-NC cu OD	0,84	3,73
- tranzacții pe PCCB-LE cu OTS	11,03	21,74
tranzacții pe PCSU cu FUI	137,85	195,03
tranzacții pe PZU	129,62	259,03
tranzacții pe PI	0,67	1,12
clienți noncasnici	1473,06	1559,06

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

*tranzacțiile negociate derulate cu producătorii nedispecerizabili care nu se încadrează în prevederile Legii nr.23/2014 modificată și completată prin Legea nr. 122/2015, legi care modifică și completează Legea nr. 220/2008

**tranzacțiile negociate derulate cu producătorii nedispecerizabili care se încadrează în prevederile Legii nr.23/2014 modificată și completată prin Legea nr. 122/2015, legi care modifică și completează Legea nr. 220/2008

Defalcarea pe tipuri de surse/destinații a volumelor tranzacționate, prețurilor minime, medii și maxime realizate în luna noiembrie 2016 de către furnizorii de activitate pe PAN și PAM sunt reprezentate în graficul următor:

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

Furnizori de ultimă instanță

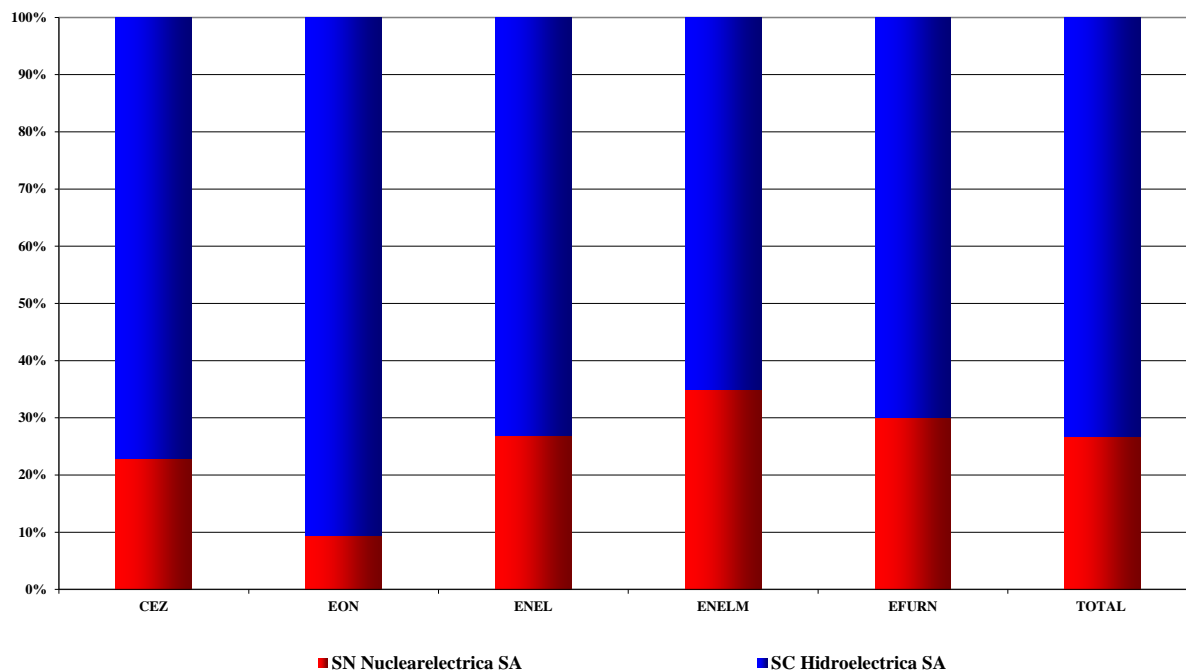
Structura tranzacțiilor de energie electrică pe PAN ale furnizorilor de ultimă instanță (realizată înainte de intervalul de livrare), pentru alimentarea reglementată a clienților finali în regim SU și UI, este prezentată în tabelul următor pentru luna noiembrie 2016 comparativ cu perioada similară a anului 2015:

	-GWh-	
Structura tranzacțiilor totale ale furnizorilor de ultimă instanță pentru segmentul reglementat al PAM	Noiembrie 2015	Noiembrie 2016
contracte reglementate cu producători	497,02	301,91
tranzacții neg. cu prod. nedisp. (L23/2014 și L122/2015)*	0,03	0,01
tranzacții PCC, din care:	71,87	26,00
- tranzacții pe PCCB-LE cu producători	45,47	2,65
- tranzacții pe PCCB-NC cu producători	0,00	0,16
- tranzacții pe PC-OTC cu producători	0,42	18,08
- tranzacții pe PCCB-LE cu alți furnizori	25,12	0,18
- tranzacții pe PCCB-NC cu alți furnizori	0,00	3,60
- tranzacții pe PC-OTC cu alți furnizori	0,86	1,34
tranzacții PCSU, din care:	554,16	746,13
- tranzacții PCSU cu producători	350,01	478,32
- tranzacții PCSU cu furnizori	204,15	267,81
tranzacții pe PZU, din care:	6,36	42,09
- cumpărare	79,67	98,01
- vânzare	73,31	55,92

*tranzacțiile negociate derulate cu producătorii nedispecerizabili care se încadrează în prevederile Legii nr.23/2014 modificată și completată prin Legea nr. 122/2015, legi care modifică și completează Legea nr. 220/2008

Detalierea achiziției de energie electrică a furnizorilor de ultimă instanță, pe contractele reglementate încheiate cu principalii producători, în noiembrie 2016 este prezentată în graficul următor:

**Achiziția de energie electrică pe contracte reglementate a furnizorilor de ultimă instanță de la principalii producători pentru consumatorii alimentați în regim reglementat
NOIEMBRIE 2016**

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor de ultimă instanță – prelucrare SMPE

Furnizorii de ultimă instanță prezintă separat în factura clienților “Componenta de piață concurențială” – (CPC), propusă de fiecare furnizor de ultimă instanță și avizată de ANRE, în conformitate cu prevederile Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate; CPC se regăsește de la 01 iulie 2013 și în facturile clienților casnici. În scopul reducerii diferențelor dintre prețurile de achiziție a energiei electrice pentru acoperirea consumului facturat la tarif CPC pentru furnizorii de ultimă instanță, ANRE a elaborat în iulie 2014 cadrul de reglementare al PCSU, iar operatorul pieței de energie electrică, OPCOM SA, a implementat mecanismul corespunzător de tranzacționare devenit operațional în aprilie 2015. Începând cu această dată, achiziția necesarului de energie electrică prognozat pentru facturare la tarif CPC se realizează centralizat pe platforma PCSU, iar diferența dintre facturat și prognozat se tranzacționează pe PZU și PI. Pentru acoperirea consumului clienților finali alimentați în regim de ultimă instanță, energia electrică necesară se achiziționează de pe platformele centralizate PCCB-LE, PCCB-NC, PC-OTC, PZU și PI.

Structura tranzacțiilor de energie electrică pe PAN ale furnizorilor de ultimă instanță (realizată înainte de intervalul de livrare), pentru SU este prezentată în tabelul următor pentru luna noiembrie 2016 comparativ cu perioada similară a anului 2015:

-GWh-

Structură tranzacții furnizori de ultimă instanță în regim SU	Noiembrie 2015		Noiembrie 2016	
	Cantitate [GWh]	Preț mediu [lei/MWh]	Cantitate [GWh]	Preț mediu [lei/MWh]
tranzacții PCSU, din care:	554,16	181,41	746,13	164,90
- PCSU cu producători	350,01	177,05	478,32	165,91
- PCSU cu alți furnizori	204,15	188,88	267,81	163,10
tranzacții PZU, din care:	-2,66	-	-10,26	-
- cumpărare	42,11	190,47	31,17	172,68
- vânzare	44,77	169,83	41,43	169,89
TOTAL	551,50	183,04	758,31	164,95

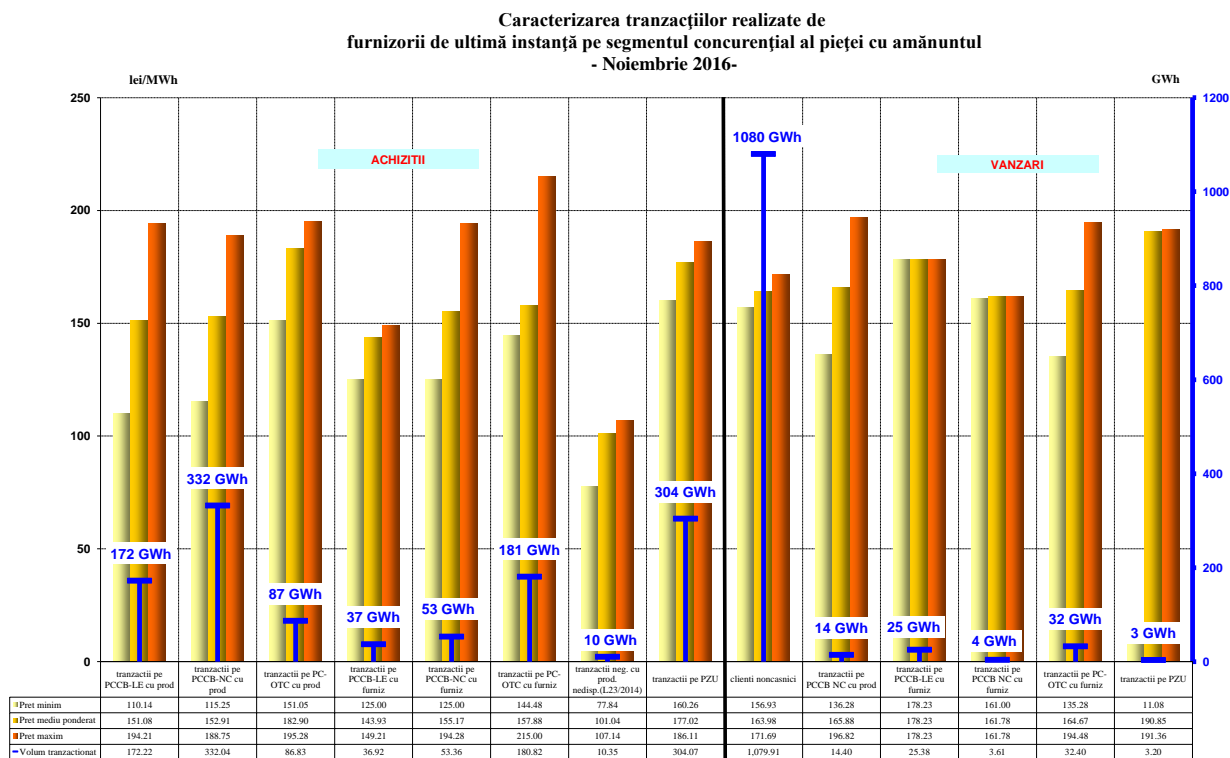
În tabelul următor este prezentată structura tranzacțiilor de energie electrică a furnizorilor de ultimă instanță (realizată înainte de intervalul de livrare), corespunzătoare segmentului concurențial al PAM, în luna noiembrie 2016 comparativ cu perioada similară a anului 2015:

- GWh -

Structură tranzacții furnizori de ultimă instanță pentru segmentul concurențial al PAM	Noiembrie 2015	Noiembrie 2016
Achiziții		
tranzacții pe PCC, din care:	830,28	862,20
- tranzacții pe PCCB-LE cu producători	488,96	172,22
- tranzacții pe PCCB-NC cu producători	73,92	332,04
- tranzacții pe PC-OTC cu producători	27,02	86,83
- tranzacții pe PCCB-LE cu alți furnizori	155,80	36,92
- tranzacții pe PCCB-NC cu alți furnizori	3,60	53,36
- tranzacții pe PC-OTC cu alți furnizori	80,98	180,82
tranzacții neg. cu prod. nedisp. (alții decât L23/2014 și L122/2015)*	1,16	0,00
tranzacții neg. cu prod. nedisp. (L23/2014 și L122/2015)**	4,16	10,35
tranzacții pe PZU	254,97	304,07
Vânzări		
tranzacții pe PCC, din care:	70,63	75,79
- tranzacții pe PCCB-NC cu producători	0,00	14,40
- tranzacții pe PCCB-LE cu alți furnizori	43,75	25,38
- tranzacții pe PCCB-NC cu alți furnizori	0,00	3,61
- tranzacții pe PC-OTC cu alți furnizori	5,28	32,40
- tranzacții pe PCCB-LE cu OD	21,60	0,00
- tranzacții pe PZU	6,58	3,20
clienți noncasnici	1008,82	1079,91

*tranzacțiile negociate derulate cu producătorii nedispecerizabili care nu se încadrează în prevederile Legii nr.23/2014 modificată și completată prin Legea nr. 122/2015, legi care modifică și completează Legea nr. 220/2008
 **tranzacțiile negociate derulate cu producătorii nedispecerizabili care se încadrează în prevederile Legii nr.23/2014 modificată și completată prin Legea nr. 122/2015, legi care modifică și completează Legea nr. 220/2008

Defalcarea pe tipuri de surse/destinații a volumelor tranzacționate și a prețurilor medii realizate în luna noiembrie 2016 de către furnizorii de ultimă instanță pe segmentul concurențial al pieței cu amănuntul este prezentată în graficul următor:

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor de ultimă instanță – prelucrare SMPE

Operatori de distribuție principali

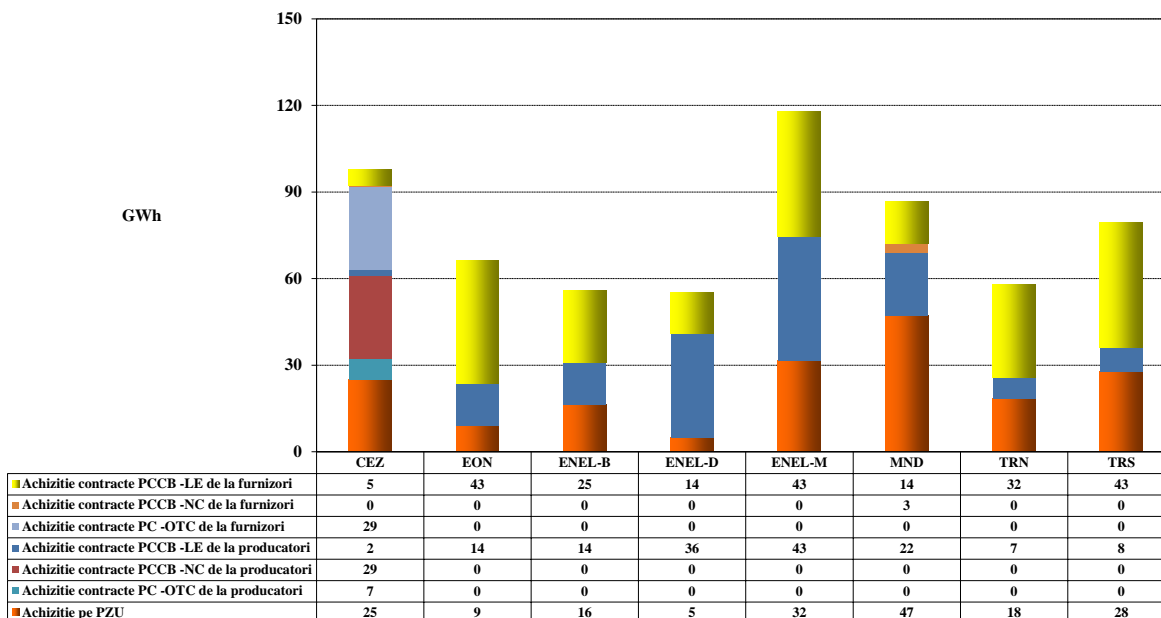
Structura tranzacțiilor de energie electrică a operatorilor de distribuție principali (realizată înainte de intervalul de livrare), pentru consumul propriu tehnologic al rețelelor de distribuție în luna noiembrie 2016 comparativ cu perioada similară a anului 2015:

- GWh -

Structură tranzacții	Noiembrie 2015	Noiembrie 2016
tranzacții pe PCC, din care:	422,76	436,92
- PCCB-LE cu producători	95,48	147,51
- PCCB-NC cu producători	5,51	28,70
- PC-OTC cu producători	3,60	7,20
- PCCB-LE cu furnizori	269,69	220,98
- PCCB-NC cu furnizori	0,84	3,73
- PC-OTC cu furnizori	47,64	28,80
tranzacții Intrazilnice	0,00	0,16
tranzacții pe PZU, din care:	168,43	174,59
- cumpărare PZU	184,21	180,50
- vânzare PZU	15,78	5,91

Structura achiziției de energie electrică a operatorilor de distribuție principali în noiembrie 2016, este prezentată în graficul următor:

Structura tranzacțiilor de energie electrică ale operatorilor de distribuție principali corespunzătoare acoperirii consumului propriu tehnologic
- Noiembrie 2016 -

Sursa: Raportările lunare ale operatorilor de distribuție principali – prelucrare SMPE

6. Indicatori de concentrare pentru piața angro de energie electrică și componentele sale

În conformitate cu teoria economică, se definesc următorii indicatori de concentrare:

- HHI, Indexul Herfindahl - Hirschman = suma pătratelor cotelor de piață (%)

Semnificația valorilor indicatorului este:

HHI < 1000 piață neconcentrată;
1000 < HHI < 1800 concentrare moderată a puterii de piață;
HHI > 1800 concentrare ridicată a puterii de piață.

- C1 = cota de piață a celui mai mare participant la piață (%)

Semnificația valorilor indicatorului este:

C1 > 20% concentrare îngrijorătoare pentru piață;
C1 > 40% sugerează existența unei poziții dominante pe piață;
C1 > 50% indică o poziție dominantă pe piață.

- C3 = suma cotelor de piață ale celor mai mari trei participanți (%)

Semnificația valorilor indicatorului este:

40% < C3 < 70% concentrare moderată a puterii de piață;
C3 > 70% concentrare ridicată a puterii de piață.

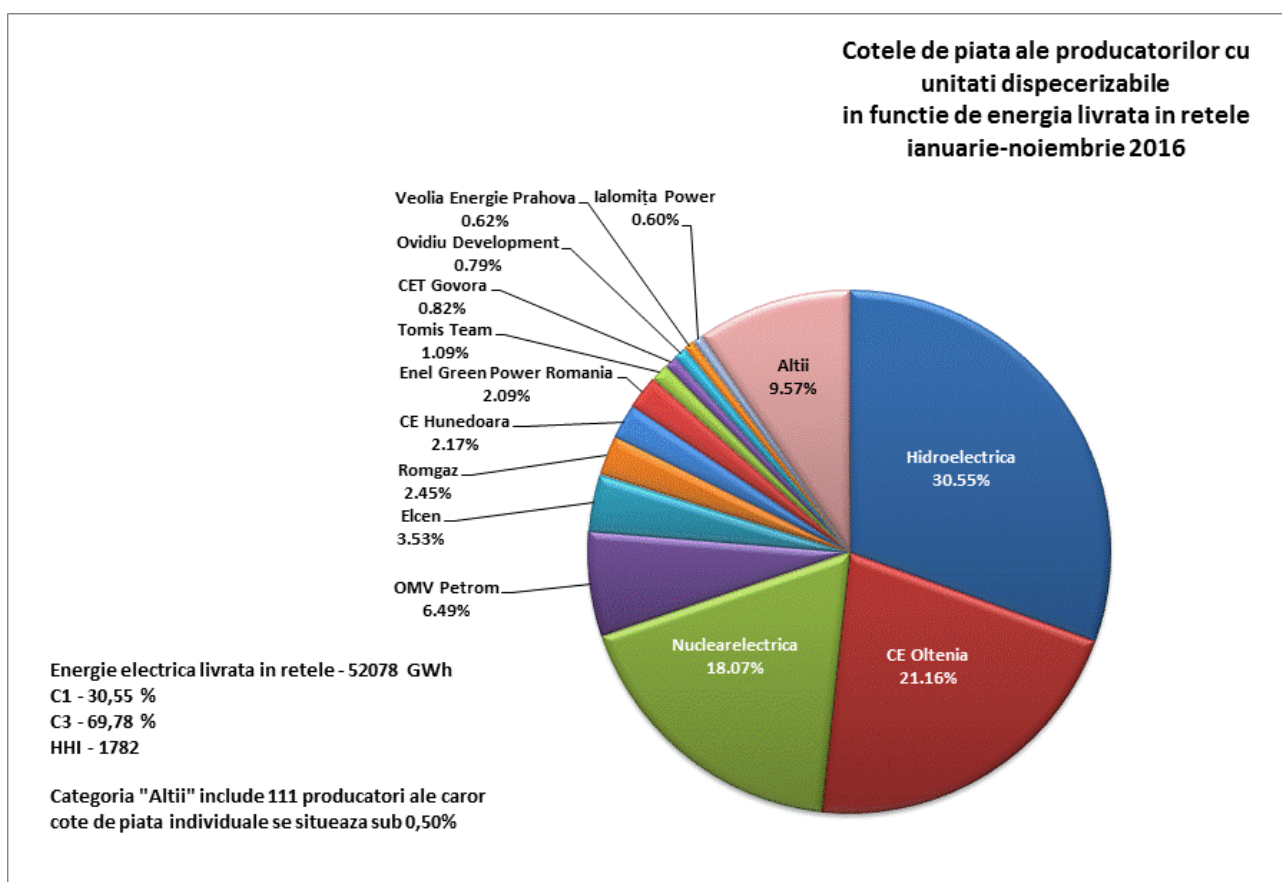
Acești indicatori pot fi calculați pentru întreaga piață (de energie electrică, de servicii tehnologice de sistem - STS) sau pentru componente ale acesteia, pe care concurența se manifestă direct.

Indicatori de concentrare și cote de piață ale producătorilor de energie electrică

Structura pieței la nivelul producerii oferă o bază inițială pentru aprecierile privind gradul de competitivitate posibil pe piața energiei electrice.

În tabelul următor se prezintă indicatorii de concentrare care caracterizează luna noiembrie 2016, iar în grafic sunt prezentate cotele de piață ale producătorilor de energie electrică, deținători de unități de producere dispecerizabile, realizate pe ansamblul componentelor pieței angro de energie electrică și stabilite în funcție de energia electrică livrată în rețele în primele 11 luni ale anului 2016.

Indicatori de concentrare - noiembrie 2016 -	C1 (%)	C3 (%)	HHI
Valoare	29,43	66,93	1673

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor – prelucrare SMPE

O componentă a pieței angro de energie electrică pe care se manifestă direct concurența între producători este piața de echilibrare. Valorile indicatorilor de concentrare la nivelul acestei piețe în luna noiembrie 2016, determinați pe baza energiei efectiv livrate, pentru fiecare din cele 3 tipuri de reglaje definite în Codul Comercial sunt prezentate în tabelul următor:

Indicatori de structura/concentrare a pieței de echilibrare - Noiembrie 2016-	Reglaje					
	Secundar		Tertiar rapid		Tertiar lent	
	crestere	scadere	crestere	scadere	crestere	scadere
C1 - % -	57	57	66	44	62	57
C3 - % -	95	93	93	95	92	90
HHI	4461	4378	4772	3799	4557	3921

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

În vederea menținerii nivelului de siguranță în funcționarea SEN, în condițiile creșterii semnificative a numărului de centrale electrice din surse regenerabile de energie electrică, serviciile tehnologice de sistem (STS) se asigură atât prin mecanisme de piață cât și prin contracte reglementate. În baza prevederilor *HG nr. 941/2014 pentru modificarea art. 4 din HG nr. 138/2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică, precum și pentru prorogarea unui termen*, au fost stabilite cantități reglementate de rezerve pentru reglaj secundar și terțiar rapid și lent. În plus, pentru acoperirea necesarului de STS pentru menținerea siguranței în funcționare a SEN, CNTEE Transelectrica S.A. a organizat licitații pentru achiziția concurențială de rezerve pentru toate tipurile de reglaj.

În tabelul următor sunt prezentați indicatorii de concentrare pe tipuri de rezerve (reglaj secundar, terțiar rapid, terțiar lent), care caracterizează componenta reglementată a pieței STS, comparativ cu cea concurențială pentru luna noiembrie 2016.

Indicatori de concentrare pe piața serviciilor tehnologice de sistem - Noiembrie 2016 -		Rezerva reglaj secundar	Rezerva terțiară rapidă	Rezerva terțiară lentă
componenta reglementată	Cantitate contractată (h*MW)	14400	14400	331200
	C1 (%)	86,8	100,0	100,0
	C3 (%)	100,0	100,0	100,0
componenta concurențială	Cantitate contractată (h*MW)	303600	483600	172800
	C1 (%)	59,7	75,4	67,9
	C3 (%)	97,6	89,1	100,0
	HHI	4808	5815	5457

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

Indicatori de concentrare pe piața pentru ziua următoare (PZU)

Piața pentru ziua următoare (PZU) este o piață voluntară, deschisă atât la cumpărare cât și la vânzare tuturor participanților: producători, furnizori, operatori de rețea, în condițiile stabilite prin reglementările aplicabile.

Indicatorii de concentrare pe această piață reflectă gradul de concurență manifestat între vânzători, respectiv cumpărători, dinamica acestora putând influența nivelul prețului. Tabelul următor prezintă C1, C3 și HHI la cumpărare, respectiv la vânzare, determinați pe baza cantităților tranzacționate de participanți pe această piață:

Indicatori de concentrare pe PZU - Noiembrie 2016 -	C1 (%)	C3 (%)	HHI
Vânzare	13,21	29,52	497
Cumpărare	23,08	42,50	861

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM SA

7. Evoluția prețurilor stabilite pe piața angro

Începând din 19 noiembrie 2014, piața pentru ziua următoare din România funcționează în regim cuplat cu piețele spot din Ungaria, Slovacia și Republica Cehă, în așa-numitul proiect 4M MC – mecanismul de cuplare prin preț a piețelor pentru ziua următoare. Acest mecanism de corelare coordonat utilizează o metodă, unică la nivel european, de cuplare prin preț a regiunilor (inițiativa *Price Coupling of Regions-PCR*) în scopul armonizării piețelor naționale europene și creării pieței interne europene de energie electrică. Funcționarea cuplată se bazează pe algoritmul de cuplare recomandat de ACER (Euphemia), care urmărește maximizarea bunăstării sociale la nivelul întregului areal al piețelor cuplate.

Mecanismul cuplării se realizează prin intermediul operatorilor de cuplare OTE-Republica Cehă și EPEX Spot (în calitate de burse membre ale inițiativei PCR), cea din urmă activând în calitate de furnizor de servicii pentru OKTE-Slovacia, HUPX-Ungaria (bursă care nu este membră PCR) și Opcom-România (membru PCR din ianuarie 2016). Operatorii de cuplare acționează în calitate de Coordonatori pe baza principiului rotației.

Calculul coordonat al capacității de alocare transfrontalieră se află sub guvernanta operatorilor de transport și sistem din cele 4 țări, în conformitate cu legislația europeană, iar modelul de alocare utilizat este cel de alocare implicită pe PZU a capacității disponibile de interconexiune.

Pentru a răspunde mai bine scopului pentru care a fost implementat mecanismul de cuplare a PZU, și anume transferul de energie la nivelul și în sensul determinate de condițiile cunoscute ale producției și consumului și în funcție de prețurile din piețele cuplate, începând cu 1 ianuarie 2016 operatorii de transport din România și Ungaria, CNTEE Transelectrica SA și Mavir ZRt, urmând recomandările autorităților de reglementare din cele două state, ANRE și MEKH, au agreeat rezervarea unei cote din capacitatea de interconexiune pentru alocarea pe PZU.

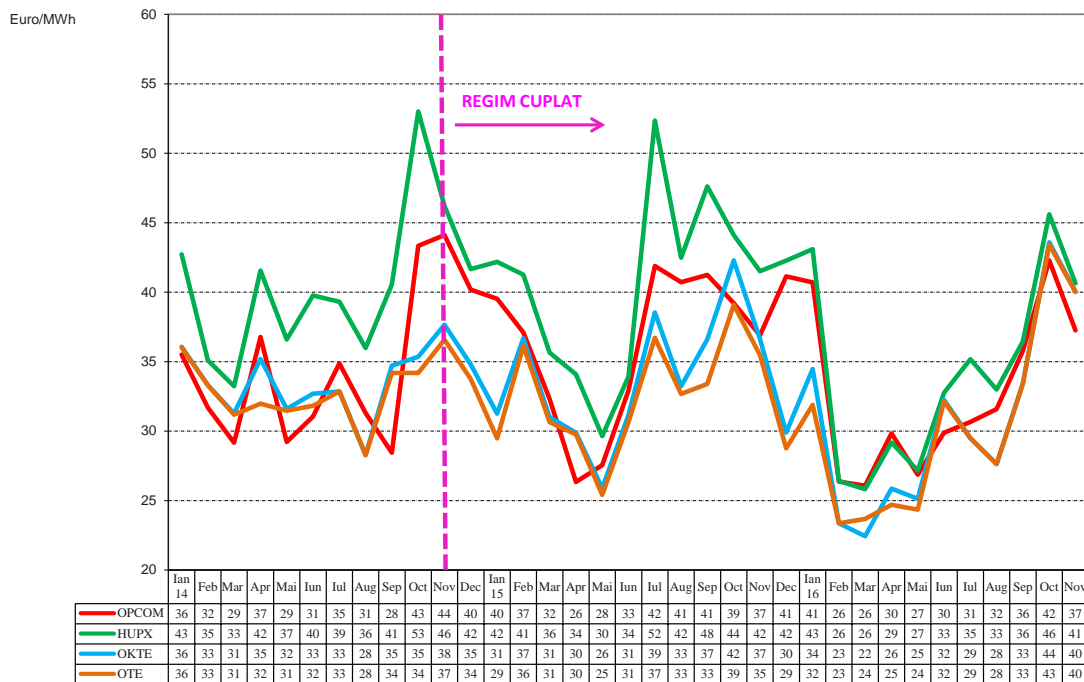
Aceeași regulă a fost adoptată și pentru alocarea capacității de interconexiune pe granița cu Bulgaria.

Astfel, în fiecare lună a anului, capacitatea rezervată pentru alocarea pe PZU se determină ca diferență dintre capacitatea disponibilă de interconexiune (ATC) calculat lunar pe fiecare subperioadă și 80% din cea mai mică valoare a ATC rezultat pe subperioadele din luna respectivă, la care se adaugă capacitatea alocată la licitația anuală returnată către OTS.

Ca o particularitate pentru granița cu Ungaria, dacă 80% din cea mai mică valoare a ATC calculat lunar pe subperioade este mai mic de 80 MW, capacitatea de interconexiune pentru alocarea lunară va fi de 80% din ATC calculat pentru fiecare subperioadă, la care se adaugă capacitatea alocată la licitația anuală returnată către OTS.

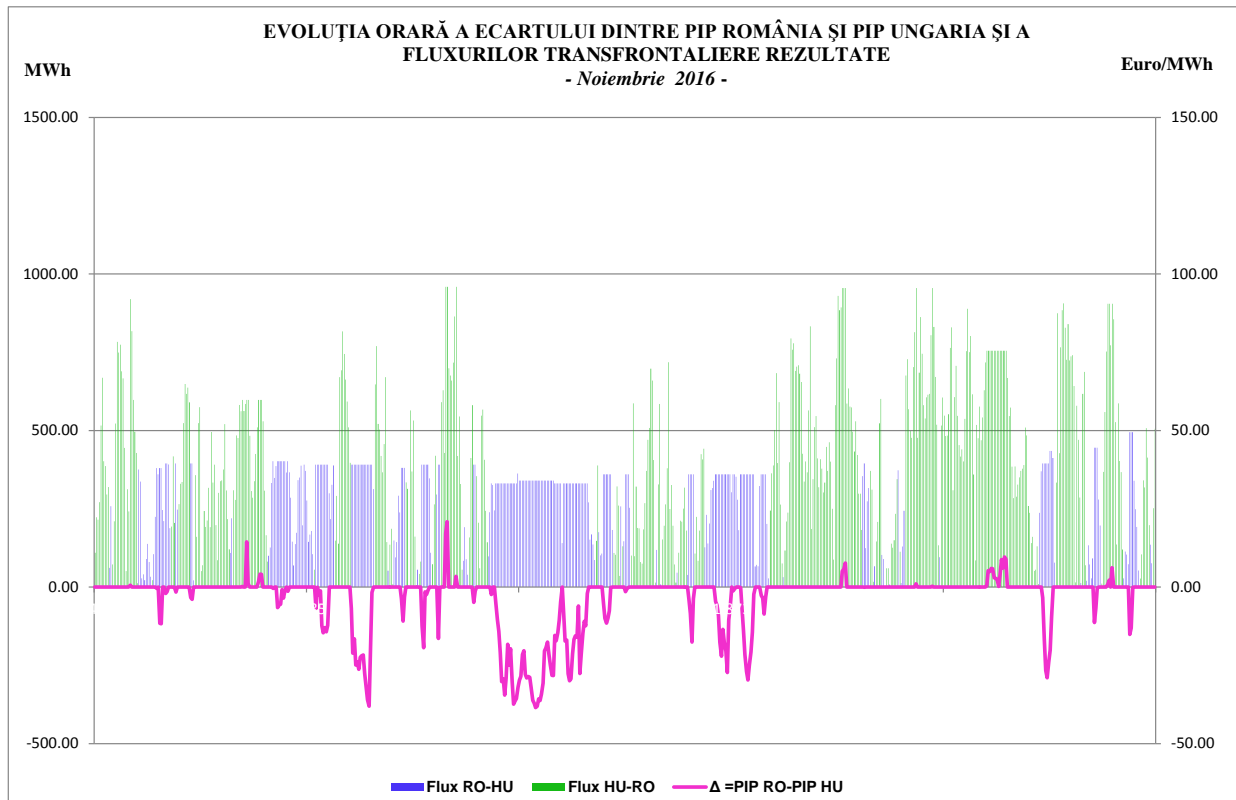
În graficul următor sunt prezentate prețurile spot medii lunare ale celor 4 piețe pentru ziua următoare implicate în mecanismul de cuplare 4M MC începând cu 1 ianuarie 2014, înainte și după debutul funcționării în regim cuplat.

Preturile spot medii lunare
pe cele 4 piețe spot membre ale proiectului 4M MC
Ianuarie 2014 - Noiembrie 2016

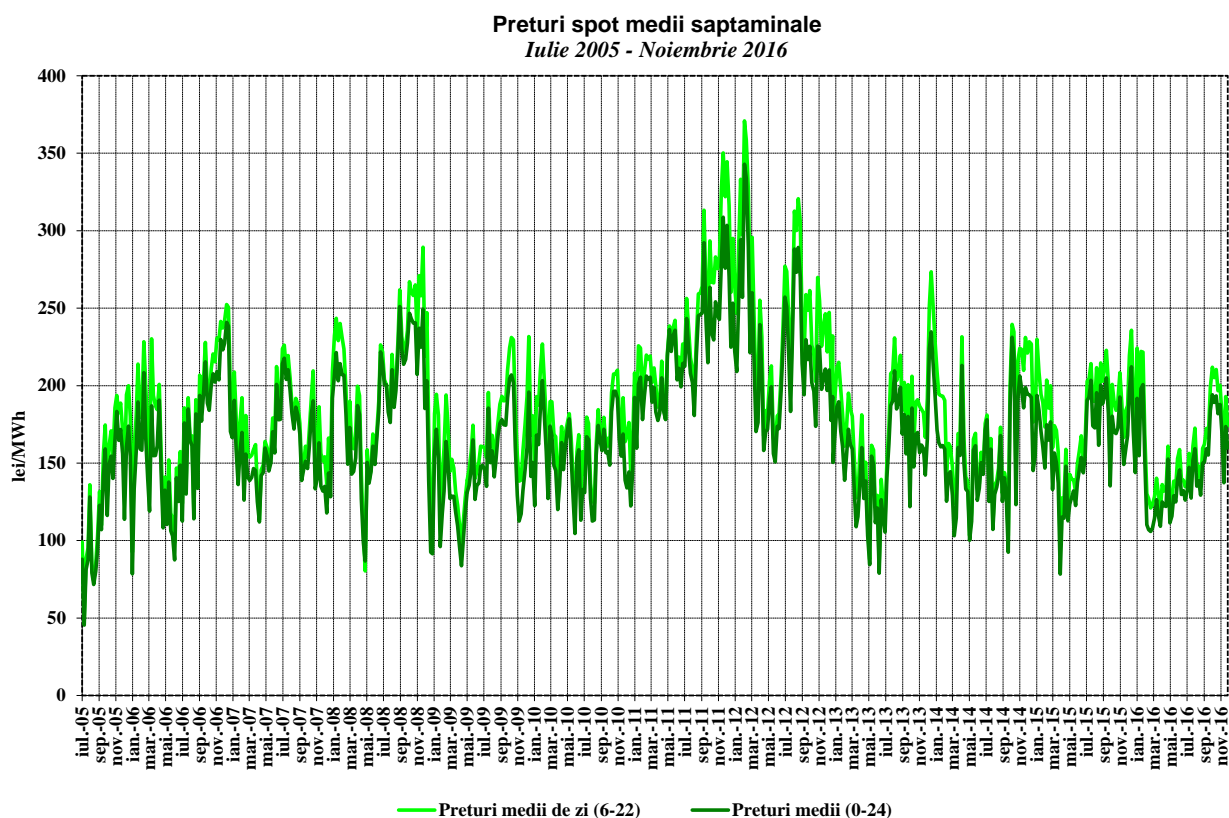
Sursa: Rapoartele lunare de monitorizare ale OPCOM SA – prelucrare SMPE

În continuare, se prezintă evoluția la nivel orar a diferenței dintre prețurile de închidere a PZU cuplat pe aria România și respectiv aria Ungaria, corelată cu fluxurile transfrontaliere rezultate pe granița România-Ungaria, pe ambele direcții, în luna noiembrie 2016.

Sursa: Date publice OPCOM SA – prelucrare SMPE

Evoluția, începând din luna iulie 2005, a prețurilor spot medii săptămânale este reprezentată în graficul următor:

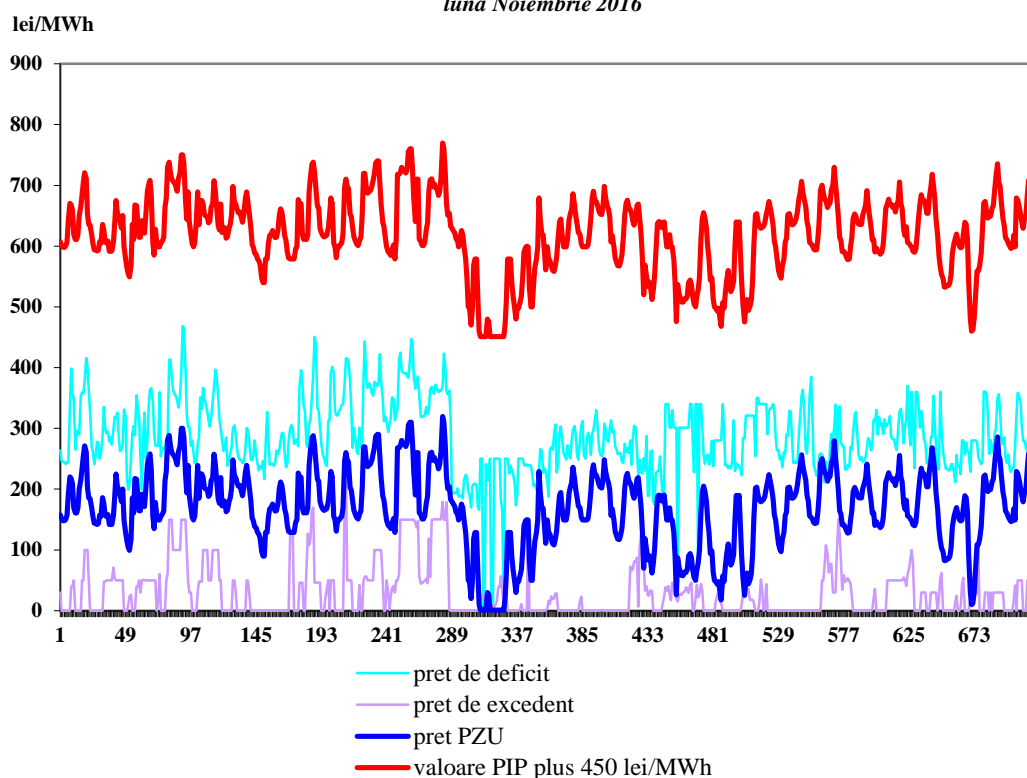
Sursa: Raportările zilnice ale OPCOM S.A. – prelucrare SMPE

Pentru acoperirea diferențelor dintre valorile planificate/contractate ale consumului și respectiv producției și valorile acestora apărute în timp real, operatorul de sistem (CNTEE Transelectrica S.A.) operează piața de echilibrare, “cumpărând” sau “vânzând” energie în ordinea prețurilor determinate de ofertele producătorilor dispecerizabili. Participanții care determină dezechilibrele, organizați în PRE-uri (părți responsabile cu echilibrarea) suportă financiar contravaloarea acestor dezechilibre, plătind pentru deficitul de energie prețul rezultat din ofertele la creștere acceptate pe piața de echilibrare, respectiv primind pentru excedentul de energie prețul rezultat din ofertele la scădere acceptate de operatorul de sistem.

Reprezentarea alăturată a prețurilor de decontare (PIP pe PZU, prețul de deficit și cel de excedent de energie rezultate din operarea PE) oferă imaginea de ansamblu a funcționării corelate a acestor piețe. Prețurile de decontare sunt prezentate în valori orare (primul grafic), valori medii pe intervale orare comparativ cu consumul intern (al doilea grafic), precum și în valori medii lunare (ultimul grafic).

Preturi orare de decontare

luna Noiembrie 2016

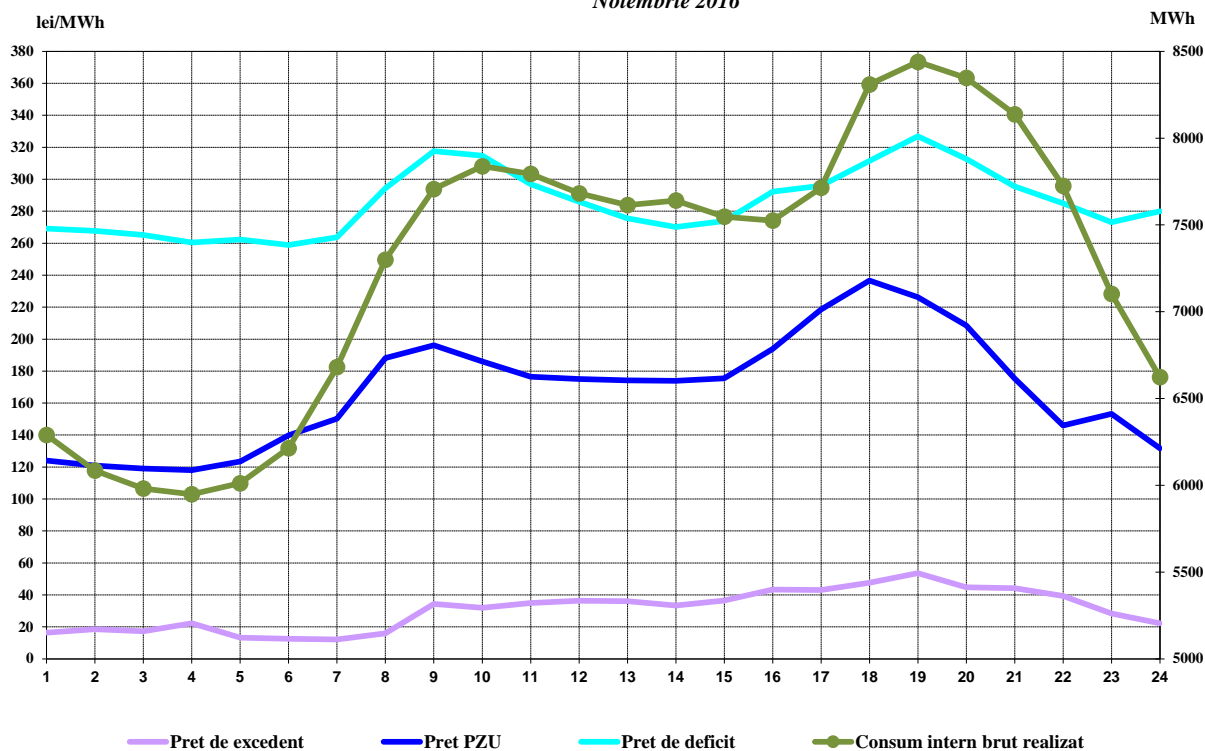

Sursa:

Raportările zilnice/lunare ale OPCOM S.A. – prelucrare SMPE

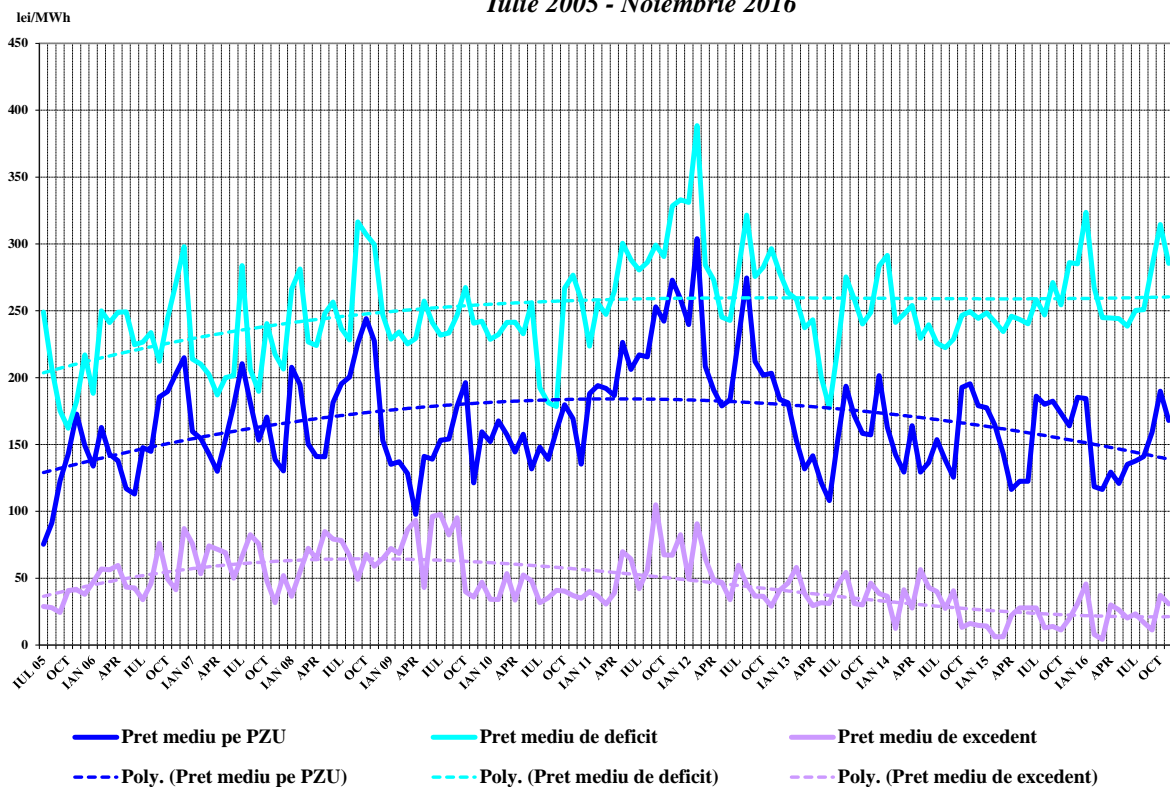
Valori medii orare ale preturilor de decontare și ale consumului intern brut realizat

Noiembrie 2016

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM S.A. și CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

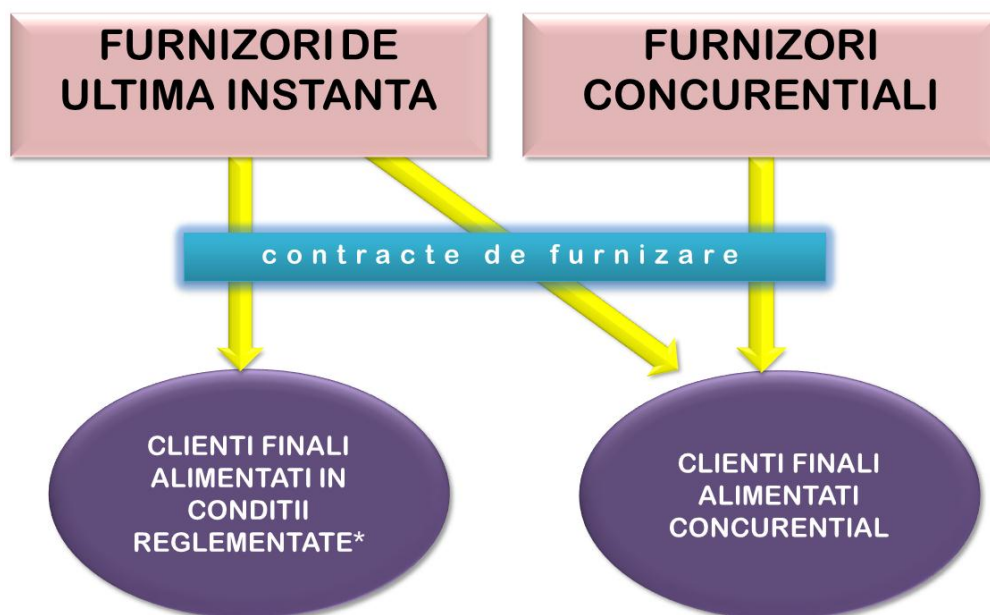
Preturi medii lunare înregistrate pe PZU și PE
Iulie 2005 - Noiembrie 2016

Sursa: Raportările zilnice/lunare ale OPCOM S.A.– prelucrare SMPE

III. PIAȚA CU AMĂNUNTUL DE ENERGIE ELECTRICĂ

1. Structura schematică a pieței cu amănuntul

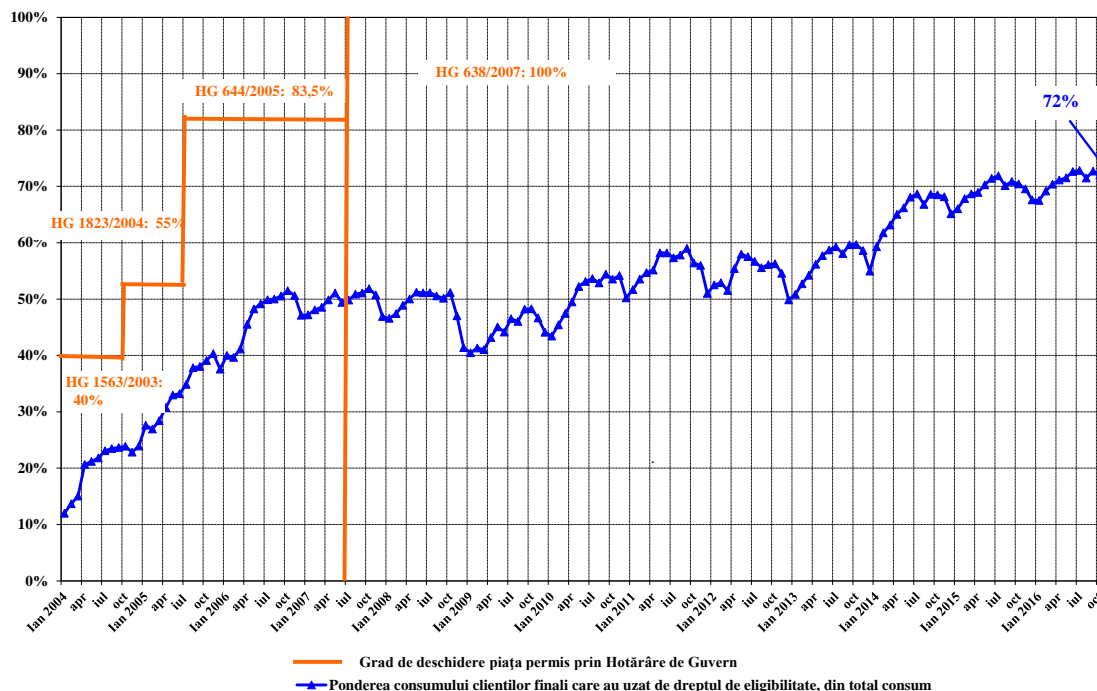

* conform art. 53 alin.(2) și art. 55 alin.(1) din Legea energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012

2. Gradul de deschidere a pieței de energie electrică

În perioada ianuarie 2004 – noiembrie 2016, consumul clienților finali care și-au schimbat furnizorul sau și-au negociat contractele cu furnizorii de ultimă instanță care îi alimentau, raportat la consumul total, a evoluat conform figurii alăturată. Valorile precizate sunt valori cumulate de la începutul procesului de deschidere a pieței și sunt prezentate lunar.

Evoluția gradului de deschidere a pieței de energie electrică în perioada Ianuarie 2004 -Noiembrie 2016

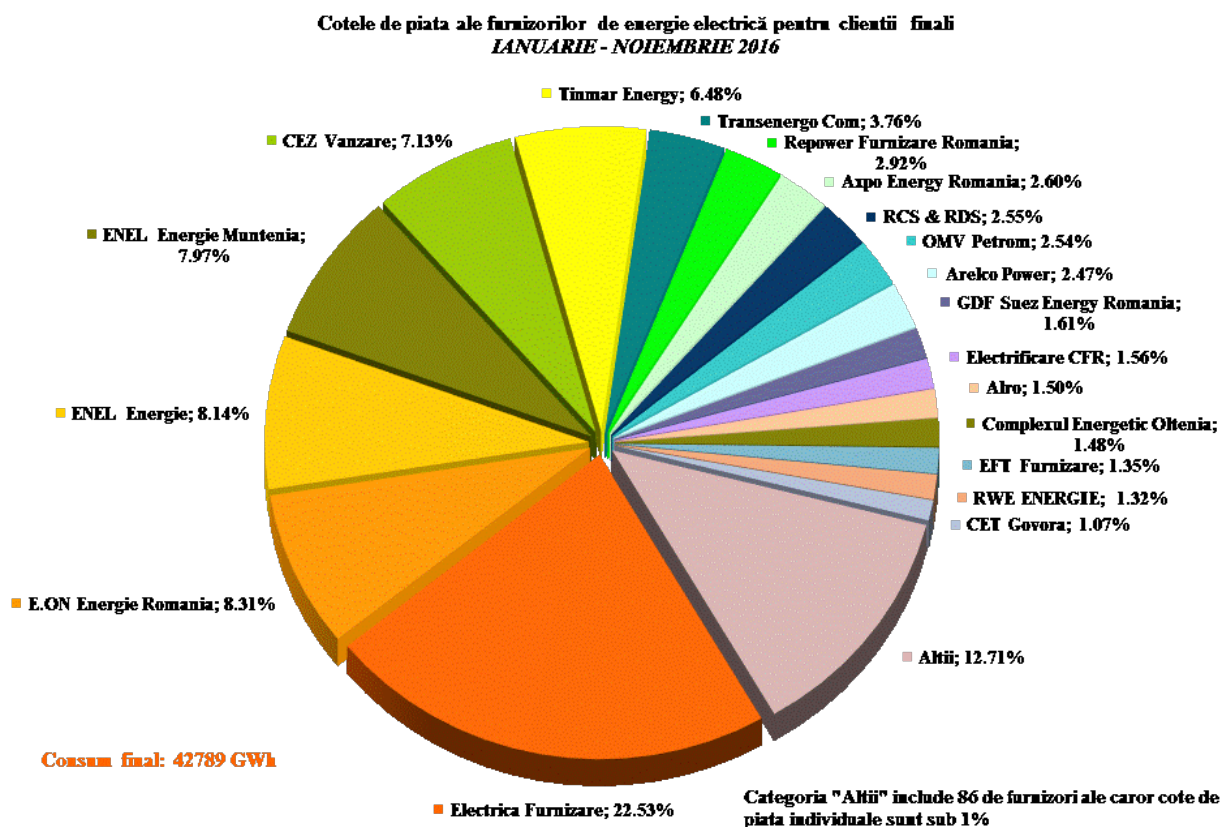

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor clienților finali – prelucrare SMPE

3. Cote de piață ale furnizorilor de energie electrică

În următoarele trei grafice sunt prezentate cotele de piață ale furnizorilor de energie electrică pe piața cu amănuntul, determinate:

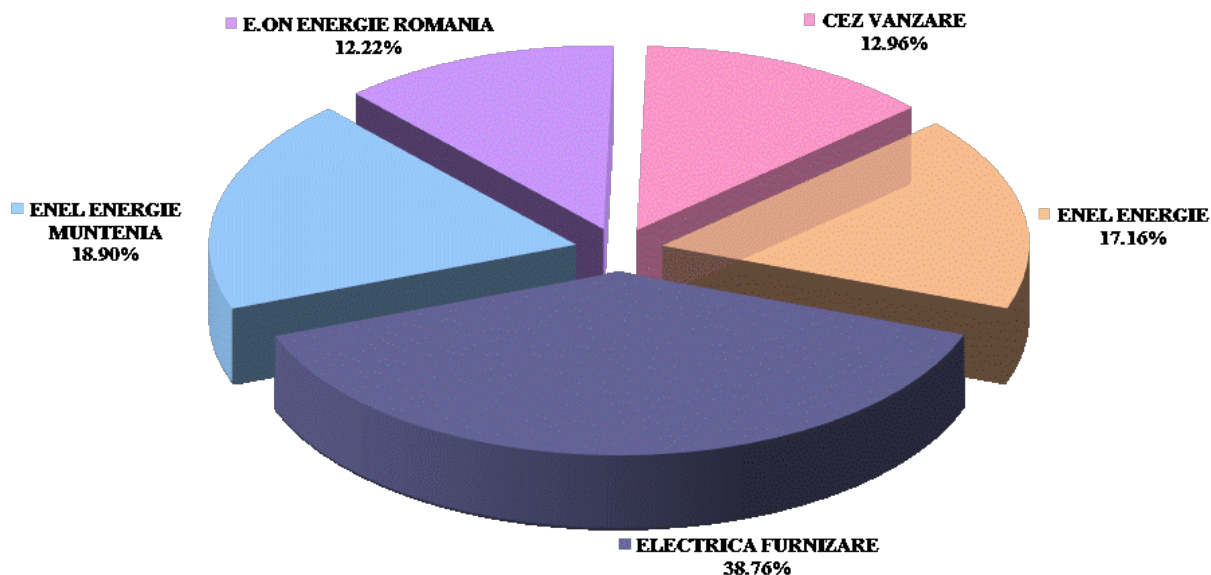
- a) pentru toți furnizorii cu activitate pe PAM, inclusiv cei de ultimă instanță în funcție de energia electrică furnizată clienților finali (la tarife reglementate, CPC și UI) în regim de SU și UI, precum și de energia electrică furnizată clienților care și-au schimbat furnizorul sau și-au negociat contractul;

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor clienților finali – prelucrare SMPE

- b) pentru furnizorii de ultimă instanță – în funcție de energia electrică furnizată clienților finali alimentați în regim de SU și UI;

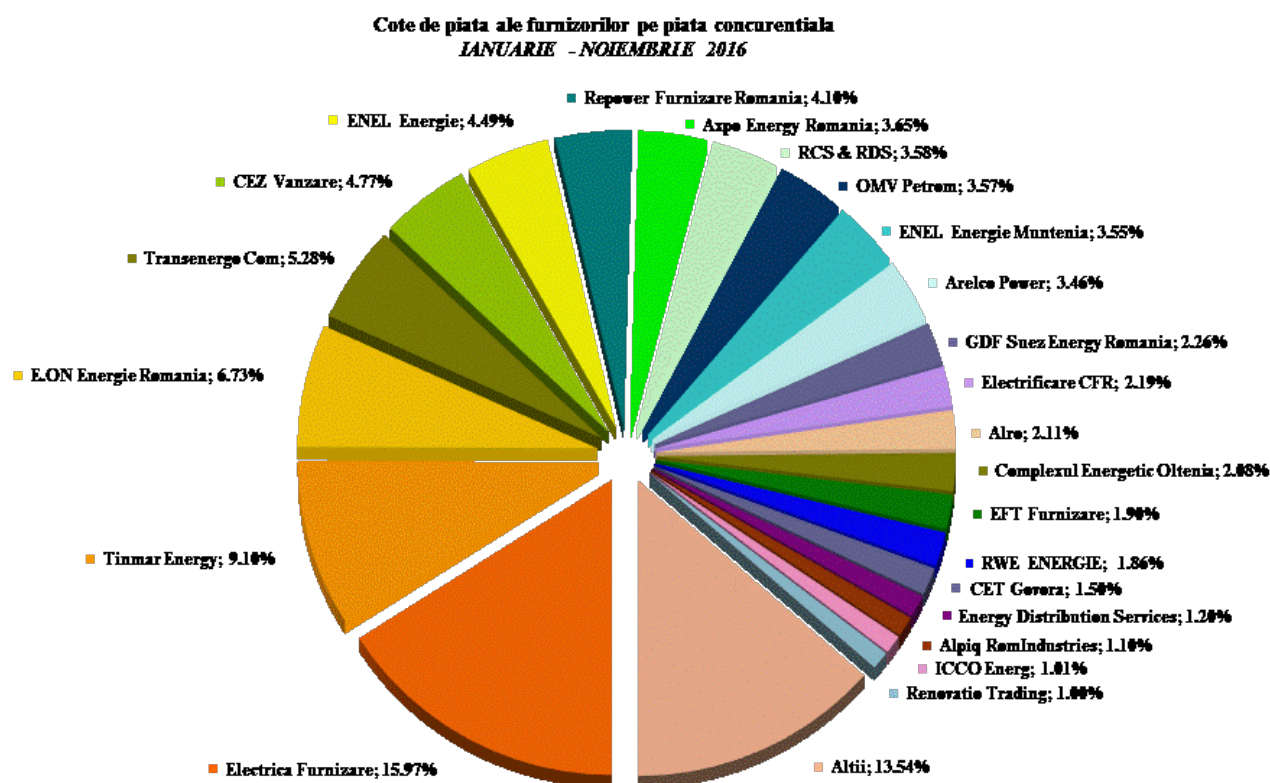
**Cote de piață ale furnizorilor de ultimă instanță în regim de serviciu universal și de ultimă instanță
IANUARIE - NOIEMBRIE 2016**

Consum final clienti alimentati la tarife reglementate, CPC și UI: 12313 GWh

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor de ultimă instanță – prelucrare SMPE

- c) pentru toți furnizorii, inclusiv cei de ultimă instanță, cu activitate pe segmentul concurențial al PAM – în funcție de energia electrică furnizată clienților care și-au schimbat furnizorul sau și-au negociat contractul.

Consum clienti alimentati in regim concurențial: 30476 GWh
Indicatori concentrare piața:
HHI - 574; C3 - 32%; C1 - 16%

Categoria "Altii" include 82 de furnizori ale caror cote de piața individuale sunt sub 1%

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

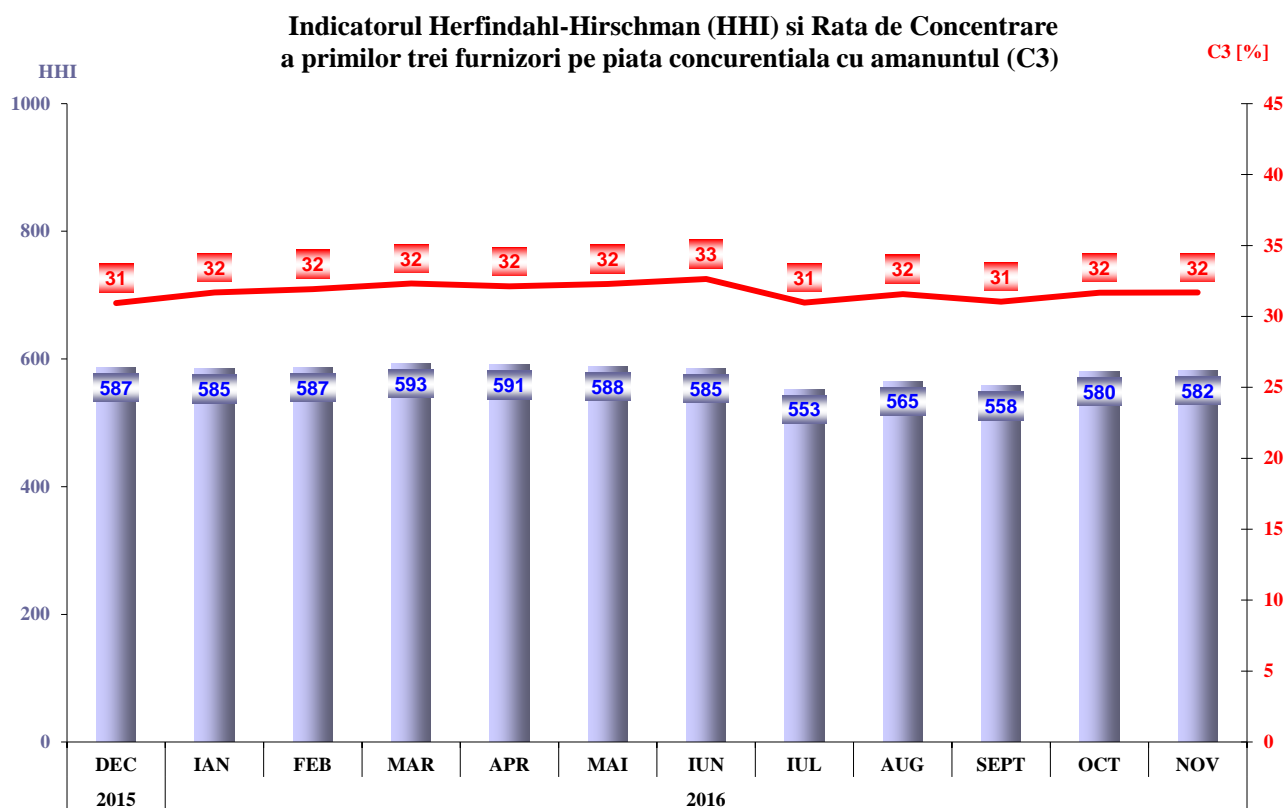
Se menționează faptul că, în calculul de determinare a valorilor indicatorilor de piață, nu s-a ținut cont de principiul dominanței, iar energia electrică furnizată pe baza căreia s-a stabilit cota de piață a fiecărui furnizor include autoconsumul marilor clienți industriali care dețin și licență de furnizare și care au decis să-și achiziționeze energia de pe piața angro, în calitate de furnizori concurențiali. Cuantificarea activității desfășurate în cadrul segmentului concurențial al PAM, comparativ cu cea de pe PAN, de către furnizori, se poate realiza prin determinarea ponderii vânzărilor la Clienții finali în totalul tranzacțiilor de vânzare. Astfel, tabelul următor cuprinde numărul furnizorilor ce activează pe PAM, structurat în funcție de dimensiunea activității desfășurate pe această piață în luna noiembrie 2016.

Numărul furnizorilor	Ponderea vânzărilor la clienții finali din totalul tranzacțiilor de vânzare			
	100%	75% - 100%	50% - 75%	<50%
Concurențiali	9	20	9	34
De ultimă instanță	0	4	1	0

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

4. Indicatori de concentrare pentru piața concurențială cu amănuntul de energie electrică

Evoluția lunară a indicatorilor de concentrare (C3, HHI) determinați pe ansamblul PAM concurențiale este ilustrată în figura următoare pentru luna noiembrie 2016.

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

În tabelul următor sunt prezentate valorile indicatorilor de structură a componentei concurențiale a PAM și numărul furnizorilor activi în luna noiembrie 2016, calculați pentru fiecare categorie de consum definită de Directiva europeană nr. 2008/92/CE:

Indicatori - Nov 2016	Categorie consumator								Total PAM conc
	IA	IB	IC	ID	IE	IF	Alții		
C1 - % -	29	26	20	15	17	23	18	16	
C3 - % -	60	50	39	33	37	49	46	32	
HHI	1635	1231	808	617	730	1145	1030	582	
Consum - GWh -	101	380	318	684	436	240	762	2921	
NR. FURNIZORI	70	82	71	65	32	18	18	95	
nr. furnizori de ultimă instanță	5	5	5	5	5	3	3	5	
nr. furnizori concurențiali	52	64	56	53	24	13	9	72	
nr. producatori	13	13	10	7	3	2	6	18	

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

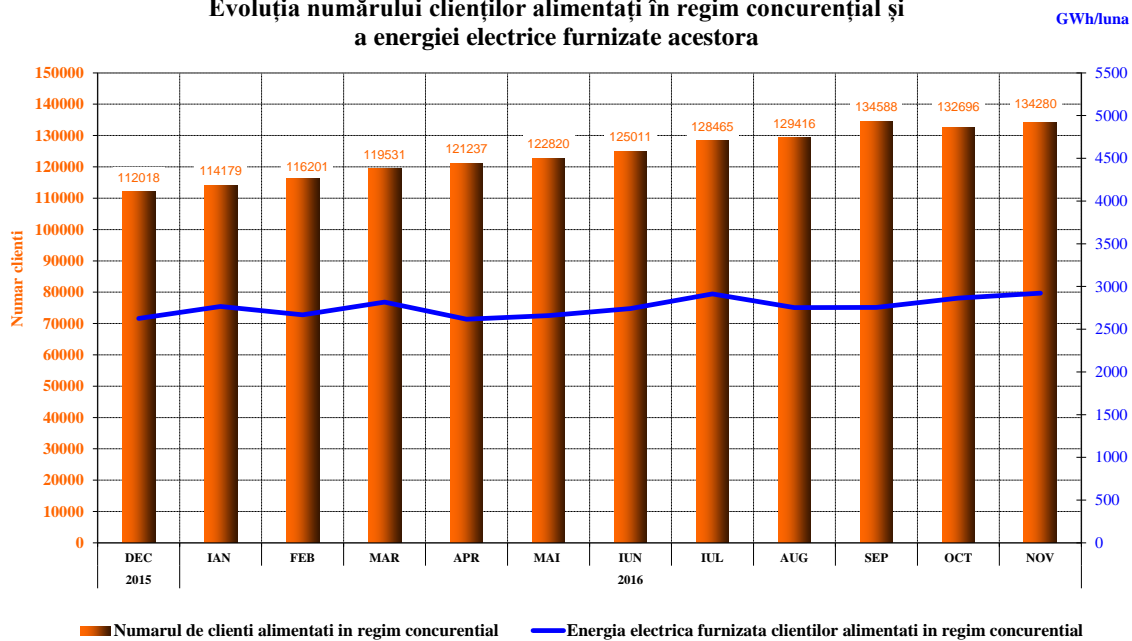
5. Evoluția numărului de clienți și a energiei aferente acestora

Numărul clienților finali cărora li se furnizează energie electrică în regim concurențial este prezentat în evoluție lunară pe ultimele 12 luni. De asemenea, este prezentată structura pe categorii de clienți pentru noiembrie 2016, în conformitate cu prevederile Directivei europene nr. 2008/92/CE.

Tabelul următor detaliază intervalele de consum corespunzătoare fiecărei categorii în parte:

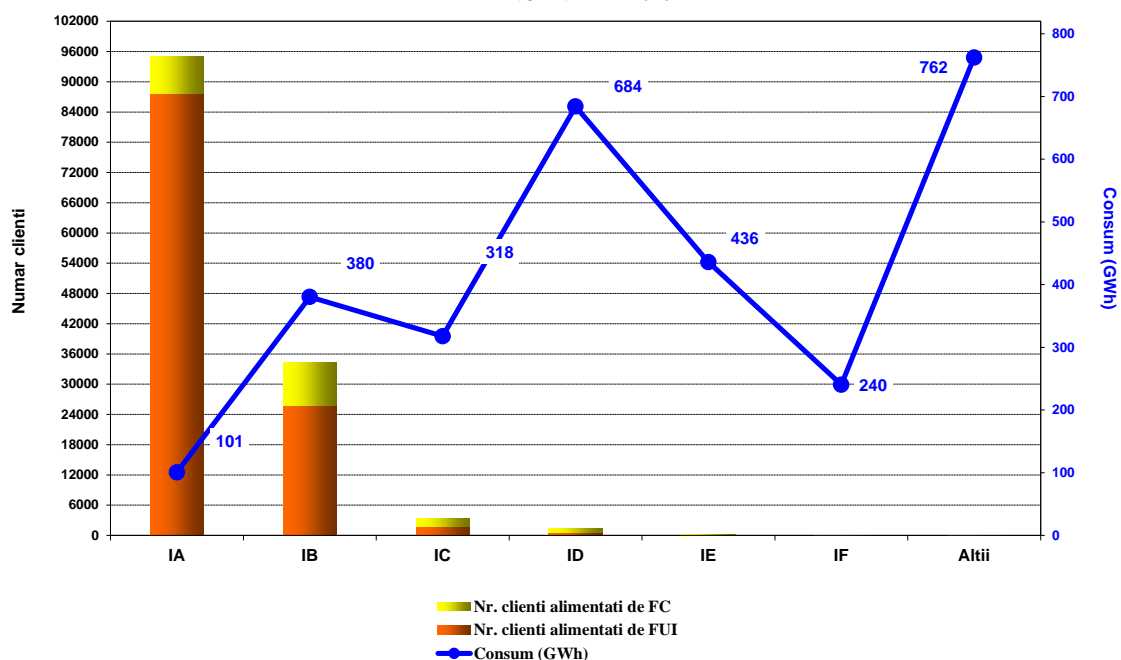
Categorie clienți necasnici	Consum anual cuprins în intervalul (MWh):	
IA		<20
IB	20	<500
IC	500	<2000
ID	2000	<20000
IE	20000	<70000
IF	70000	<=150000
Alții	>150000	

Evoluția numărului clienților alimentați în regim concurențial și a energiei electrice furnizate acestora

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE
 Notă: în urma unei analize a fost identificată o raportare eronată a unui furnizor aferentă lunii septembrie 2016, care urmează a fi corectată

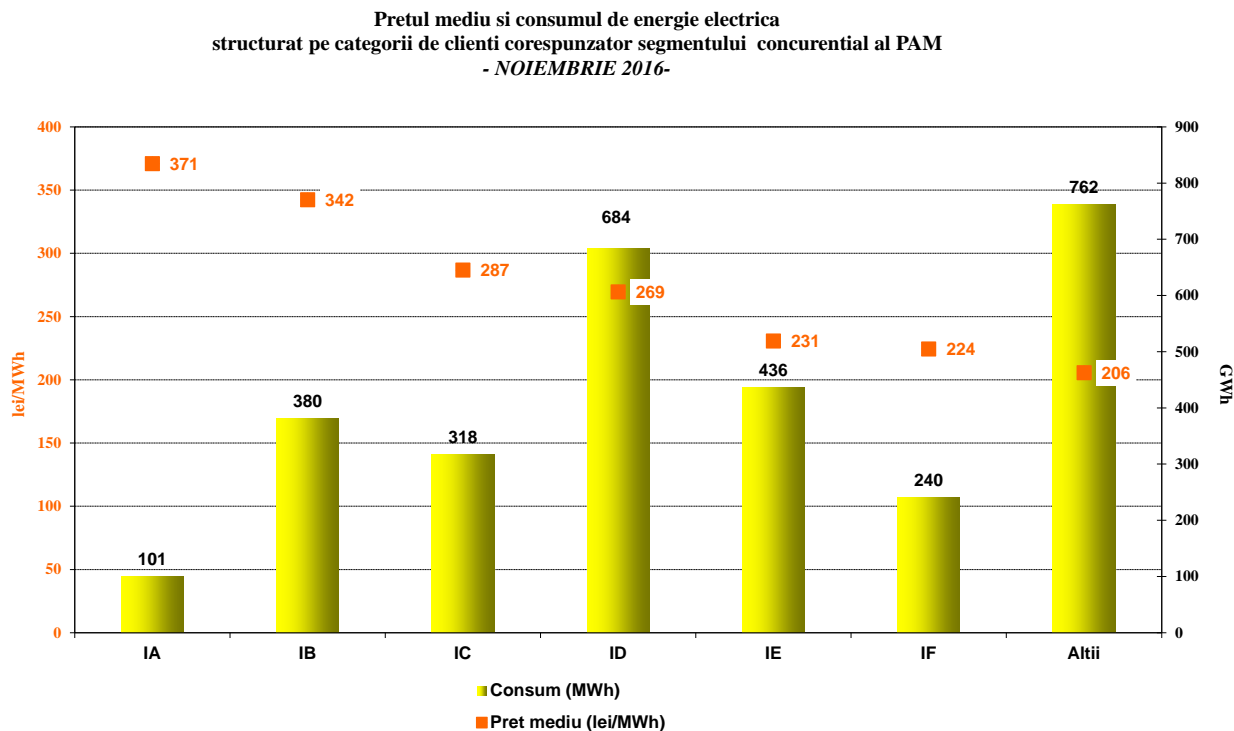
Numarul clientilor alimentati in regim concurențial si consumul lor structurat pe categorii de consum si furnizori - NOIEMBRIE 2016-

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare SMPE

6. Prețuri medii de vânzare la clienții finali alimentați în regim concurențial

Graficul următor prezintă prețurile medii de vânzare pentru luna noiembrie 2016 ale clienților finali alimentați în regim concurențial, structurați în conformitate cu prevederile Directivei europene nr. 2008/92/CE.

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor concurențiali – prelucrare SMPE

Precizări:

Prețul mediu de vânzare corespunzător fiecărei categorii s-a determinat ca medie ponderată a prețurilor practicate de către furnizori cu cantitățile furnizate de aceștia respectivei categorii de clienți, în conformitate cu prevederile Directivei. Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe, dar includ toate serviciile aferente (tarife transport, servicii sistem, distribuție, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare). Încadrarea clienților în categorii s-a realizat pe baza prognozei anuale de consum a acestora, în conformitate cu prevederile Directivei.

IV. OPERATORUL DE TRANSPORT ȘI SISTEM CNTEE TRANSELECTRICA S.A.

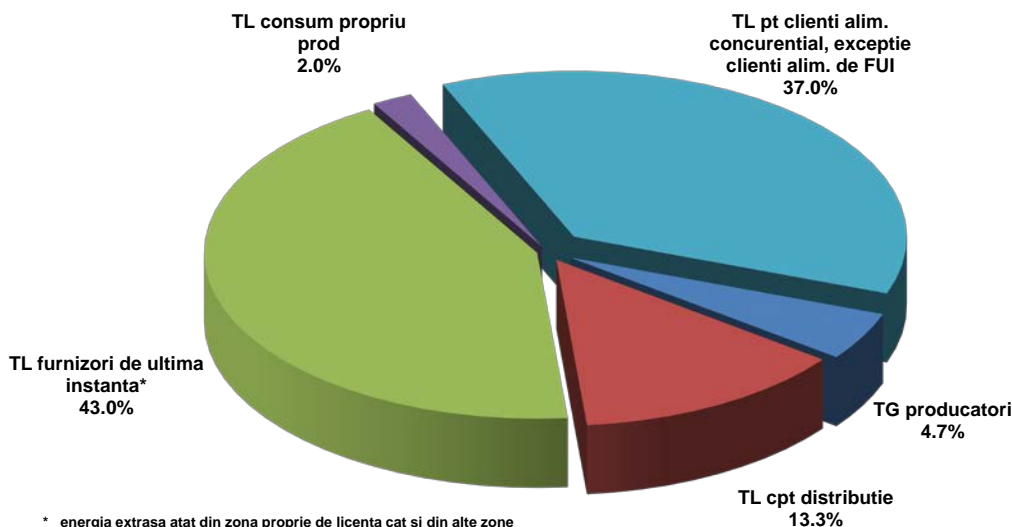
Operatorul de transport și sistem (OTS) prestează serviciul de transport al energiei electrice, la tarife reglementate, diferențiate pe zone tarifare, în funcție de impactul pe care îl are introducerea sau extragerea energiei electrice în/din nodurile rețelei electrice asupra regimului de funcționare a SEN.

Față de modul anterior de stabilire a tarifelor zonale de transport prin care se transmiteau semnale locaționale de amplasare a surselor de energie respectiv zonelor de consum, începând cu iulie 2015, au fost modificate principiile metodologice de tarifare pentru serviciul de transport, în încercarea de a respecta reglementările UE și recomandările ACER.

Astfel, componenta de introducere a energiei electrice în rețea acoperă exclusiv costurile cu pierderile în rețea, diferențiat pe zone tarifare, în timp ce prin componenta de extragere a energiei electrice din rețea se recuperează costul mediu al transportului.

În graficul următor este prezentată structura veniturilor obținute în luna noiembrie 2016, în urma prestării serviciului de transport al energiei electrice, determinată inclusiv de modificările succesive ale tarifelor zonale reglementate de transport.

Structura veniturilor CN Transelectrica SA din prestarea serviciilor de transport
- Noiembrie 2016 -

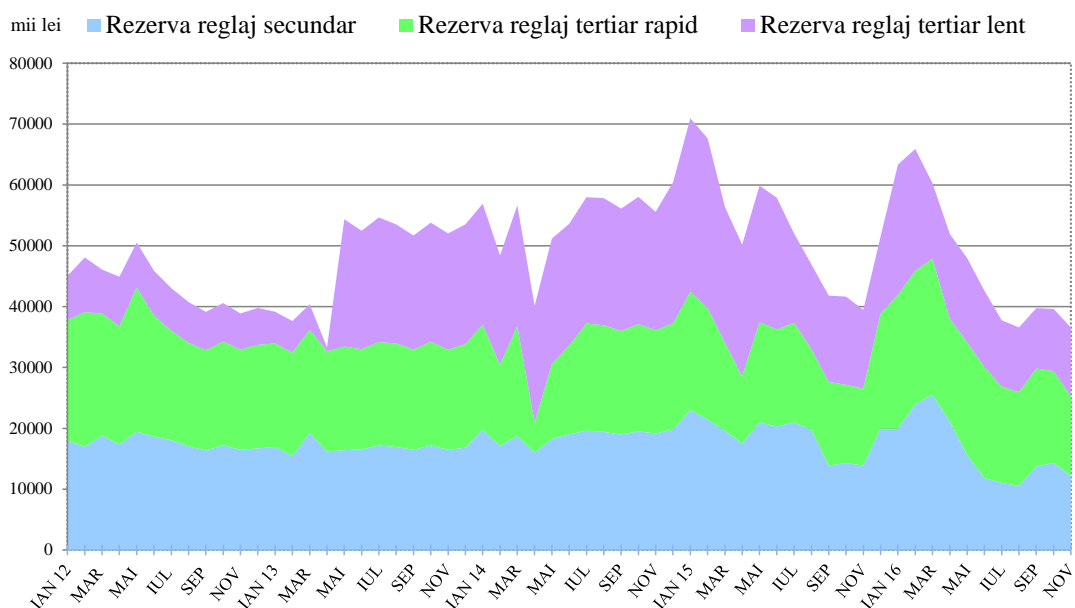

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

Pentru realizarea funcției de operator de sistem, CNTEE Transelectrica S.A. prevede și contractează rezerve (servicii de sistem tehnologice) de la participanții calificați, pe care le utilizează prin integrarea în piața de echilibrare. Acestea sunt: rezerva (banda) de reglaj secundar, rezerva de reglaj terțiar rapid, rezerva de reglaj terțiar lent și energia reactivă necesară RET.

În graficul următor este prezentată evoluția costurilor cu achiziția (reglementată și/sau prin mecanisme de piață) a serviciilor tehnologice de sistem suportate de CNTEE Transelectrica SA, începând cu ianuarie 2012. Pentru acoperirea acestor costuri corespunzătoare contractelor pentru asigurarea serviciilor de sistem tehnologice precum și pentru acoperirea costurilor proprii de operare, OTS aplică tariful reglementat pentru serviciul de sistem.

Structura costurilor CNTEE Transelectrica SA cu achiziția de STS
de la producătorii calificați

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare SMPE

V. EVOLUȚIA REGULILOR PIEȚEI ÎN LUNA NOIEMBRIE 2016

În luna noiembrie 2016, ANRE a emis următoarele reglementări cu incidență asupra piețelor angro și cu amănuntul:

- Ordinul președintelui ANRE nr.77/09.11.2016 privind modificarea și completarea Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 48/2014;
- Ordinul președintelui ANRE nr.78/09.11.2016 privind valorile bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2017;
- Ordinul președintelui ANRE nr. 87/22.11.2016 de aprobare a modificărilor și completărilor la Metodologia de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 67/2013;
- Decizia președintelui ANRE nr.1804/22.11.2016 privind aprobarea cantităților produse în unități de cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema bonus pentru luna octombrie 2016.

VI. EXPLICAȚII ȘI PRESCURTĂRI

1. Explicații

- **Consumul intern** reprezintă energia asigurată de operatorii economici participanți la piața angro și determinată ca *Energie livrată + Import – Export* în care *Energia livrată* are semnificația precizată mai jos;
- **Consumul clienților finali alimentați în regim de SU și UI** reprezintă consumul clienților finali alimentați de furnizorii de ultimă instanță la tarif reglementat, CPC și UI;
- **Consumul clienților finali alimentați în regim concurențial** se referă la consumul clienților finali alimentați de furnizori la preț negociat sau definit prin oferte-tip;
- **Consumul de combustibil** prezentat corespunde atât producerii de energie electrică, cât și producerii de energie termică în centralele producătorilor monitorizați;
- **Consum propriu producători** – în graficul aferent structurii veniturilor CNTEE Transelectrica S.A., se referă exclusiv la consumul producătorilor la alte locuri de consum decât locația centralelor;
- **Energia electrică livrată în rețele** include și consumul propriu al producătorilor RAAN și OMV Petrom, precum și energia electrică vândută direct de producătorii monitorizați unor clienți racordați la instalațiile centralelor sau consumată de ei înșiși la alte locuri de consum.
- **Energia electrică livrată în rețea conform contractului de transport** este energia electrică pentru care se asigură serviciul de transport (componenta de introducere), corespunzând energiei electrice livrate din centralele cu capacitatea instalată mai mare de 5MW racordate la rețelele electrice de transport și distribuție (conform Ordinului președintelui ANRE nr. 89/2013); CNTEE Transelectrica SA facturează doar o parte din energia electrică respectivă, dat fiind faptul că în patru din zonele de introducere în rețea, tarifele zonale au valoare zero (conform Ordinului președintelui ANRE nr. 27/2016);

2. *Prescurtări*

- SMPE – Serviciul Monitorizare Piață - ANRE
- PAN – Piața angro de energie electrică
- PAM – Piața cu amănuntul de energie electrică
- PCC – Piețe centralizate de contracte
- PZU – Piața pentru Ziua Următoare
- PI – Piața Intrazilnică
- PE – Piața de Echilibrare
- PIP – preț de închidere a PZU
- PCSU – piața centralizată pentru serviciul universal
- 4M MC – mecanismul de cuplare prin preț a piețelor pentru ziua următoare din România, Ungaria, Slovacia și Republica Cehă
- PRE – Parte Responsabilă cu Echilibrarea
- TG – componenta de injecție a tarifului de transport
- TL – componenta de extracție a tarifului de transport
- CPC – Componenta Pieței Concurențiale
- UI – Ultimă Instanță
- SU – Serviciul Universal
- ACER – Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei
- ATC – Capacitate disponibilă de interconexiune